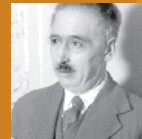

Lluís Companys

I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

Catàleg de l'Exposició

Comissaris de l'exposició

Maria Dolors Bernal Creus

Llicenciada en Història Contemporània (UAB), Diplomada en Estudis Superiors Especialitzats en Història Contemporània (UAB), i Graduada Superior en Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED-UAB). Membre del Centre d'Estudis Centellencs i del Centre d'Estudis Molletans. Ha publicat diversos articles sobre la història de Centelles i de Mollet.

Joan Corbalán Gil

Llicenciat en Història Moderna i Contemporània (UAB) i Màster en Història Contemporània (UAB). Membre fundador del Centre d'Estudis Molletans, és un col·laborador habitual de la revista Notes. És coautor dels llibres *Josep Fortuny i Torrents. Una biografia política* (2000) i *Joan Ambrós i Lloreda. Per Catalunya i la llibertat* (2001). Membre fundador del Centre de Recerca i Estudis Mogoda de Santa Perpètua de Mogoda.

Lluís Companys

I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

L'edició d'aquest catàleg ha gaudit d'un ajut de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Centre d'Història Contemporània de Catalunya

*L'exposició ha gaudit d'un ajut de la Comissió
Institucional Lluís Companys del Departament de la
Presidència de la Generalitat de Catalunya.*

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Direcció de la producció:

Francesc Viso Rodríguez
CCEPC
*Coordinadora de Centres
d'Estudis de Parla Catalana*

Comissaris:

Joan Corbalán Gil
Maria Dolors Bernal Creus

Edita:

CCEPC
*Coordinadora de Centres
d'Estudis de Parla Catalana*

Amb la col·laboració de:

*Centres d'Estudis, Arxius
i col·leccions particulars*

Disseny i realització:

psicogràfics

Depòsit legal : B-47849-06

© Els textos i continguts d'aquest catàleg són propietat dels comissaris, arxius, centres i instituts d'estudis;
les fotografies dels propietaris i l'edició de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.

Organitza i edita:

Amb el suport:

Amb la col·laboració de:

Centres d'Estudis, Arxius i col·leccions particulars i **DIARI EL PUNT**

Centres i instituts d'estudis

Àmbit de Recerques del Berguedà (Berga)
Arxiu de Tradicions de L'Alguer
Associació Cultural Baixa Segarra (Santa Coloma de Queralt)
Associació Cultural Modilianum (Moià)
Centre de Documentació. Ecomuseu dels Ports (Horta de Sant Joan)
Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat (Sant Feliu de Llobregat)
Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada
Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre (Flix)
Centre d'Estudis del Bages (Manresa)
Centre d'Estudis de L'Hospitalet
Centre d'Estudis Santjustencs (Sant Just Desvern)
Centre d'Estudis Selvatans (Santa Coloma de Farners)
Centre d'Estudis Seniençs (La Sénia)
Centre d'Estudis Socials d'Osona (Vic)
Centre de Recerques i Estudis Mogoda (Santa Perpètua de Mogoda)
Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs (Lleida)
Grup d'Investigació i Història de Sant Quirze (Sant Quirze del Vallès)
Institut d'Estudis Baleàrics (Palma de Mallorca)
Institut d'Estudis Gironins (Girona)
Institut d'Estudis Penedesencs (Vilafranca del Penedès)
Institut d'Estudis Vallencs (Valls)
Museu-Arxiu de Santa Maria. Centre d'Estudis Locals (Mataró)
Patronat d'Estudis Osonencs (Vic)

Arxius

Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Diputació de Girona
Arxiu Episcopal de Vic
Arxiu fotogràfic Municipal d'Igualada
Arxiu Històric Comarcal de Manresa
Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners
Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat
Arxiu Històric Comarcal de Vic
Arxiu Històric Municipal de Flix
Arxiu Municipal de Centelles
Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat
Arxiu Municipal de Sant Just Desvern
Arxiu Municipal de Valls
Arxiu Museu de Vilafranca Museu del Vi
Arxiu Nacional de Catalunya
Arxiu particular d'Armando Puddu
Arxiu particular de Francisco Calafat Camps
Arxiu particular de Joan Fuguet i Sans
Arxiu particular de Miquel Alsina i Roqueta
Arxiu particular de Josep Ventura i Humet
Arxiu particular de Jordi Sarrate
Servei d'Audiovisuals de l'Institut d'Estudis Ilerdencs

El nostre agraïment a:

Ramon Alberch, Victòria Almuní, Joaquim Aloy, Ramon Alquézar, Joan Armangué, Ramon Arnabat, Albert Arnaus, Josep Antoni Collazos, Jordi Ferrer, Cristina Magriñà, Albert Manent, Jordi Mercader, Marina Miquel, Marcel Poblet, Josep Santesmases, Carles Sapena, Lucca Scala, Mercè Renom.

Lluís Companys

I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

Presentació

La bona acollida que va tenir la campanya de recollida i documentació de fotografies "Lluís Companys i la seva època (1890-1940)" als centres i instituts d'estudis de les terres de parla catalana, va ser l'origen de l'exposició "Lluís Companys i la seva època, 1882-1940", que es va inaugurar el 5 de març de 2005 a Santa Perpètua de Mogoda.

Malgrat que la majoria de centres i instituts d'estudis no disposen d'un fons fotogràfic o d'una col·lecció fotogràfica pròpia, sí que per la seva activitat coneixen on trobar el tipus d'imatges que se'ls sol·licitava. El resultat de la campanya va ser la recollida d'unes sis-centes fotografies, aproximadament, que il·lustraven un ampli ventall d'aspectes de la vida quotidiana de finals del segle XIX i el primer terç del XX. Posteriorment es van omplir alguns buits que van permetre tenir una visió de conjunt prou representativa d'aquest període històric.

La selecció i estructuració de les imatges han resultat tasques prou complicades tant per la quantitat de fotografies com per la interrelació que presenten els diversos àmbits i la dificultat de posar-hi un límit. S'ha optat per prioritzar la inclusió de fotografies inèdites o poc conegudes, davant les imatges més conegudes d'aquests anys. S'ha mantingut la informació consignada pels col·laboradors en els peus de foto. Aquests documents a vegades es trobaven ben descrits, però d'altres vegades es desconeixia part de la informació (autor, lloc, any, etc.). S'ha completat la identificació en els casos que s'han pogut precisar.

Lluís Companys

I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

CCEPC
www.ccepc.org

*L'exposició està estructurada en vuit àmbits: **Lluís Companys**, imatges d'un dels protagonistes principals de l'esdevenir polític nacional en la primera meitat del segle XX i fil conductor de l'exposició; **Política**, les fotografies intenten mostrar els esdeveniments polítics més destacats que en major o menor mesura es van viure des de la quotidianitat popular; **Treballs i Recursos**, on es recullen els importants canvis en l'estructura productiva del país, context en el que l'agricultura va deixar pas a la indústria; **Associacionisme**, on queda constància de l'important i divers entramat associatiu català; **Ensenyament**, reflexa la necessitat de l'educació i els canvis qualitius que es van produir especialment a l'escola primària; **Cultura i Lleure**, les transformacions socials i econòmiques repercuteixen en aquest camp fent-lo arribar a la majoria de la població, sense distincions socials; **Festes**, on el món rural i la litúrgia cristiana estableixen el calendari de les festes que trenquen amb la rutina del treball diari; i la **Postguerra**, que marca la fi d'un somni per a la majoria de la població.*

L'exposició va poder comptar amb la filmació "Plaça de Sant Jaume, la història que hi passa: 1931-1936" de Casimir Aumacellas i Salayet que narra el propi autor. Aquest document inèdit ens dóna una perspectiva poc coneguda dels esdeveniments més importants que es van produir a aquest emblemàtic espai de Barcelona.

*En definitiva, s'ha intentat **representar la vida quotidiana** a través de la línia argumental de la biografia de Companys i som conscients que no es reflecteix tota la realitat, però si que és dóna una pinzellada prou significativa de com es vivia a Catalunya en aquesta època.*

Els comissaris.

Lluís Companys

I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

Catàleg de l'Exposició

Index

▣ 1. Lluís Companys	11
▣ 2. Política	23
▣ 3. Treballs i recursos	55
▣ 4. Associacionisme	89
▣ 5. Ensenyament	113
▣ 6. Cultura i lleure	123
▣ 7. Festes	139
▣ 8. Postguerra	155

▣ 1. Lluís Companys

Lluís Companys i Jover

- 1882** Neix el 21 de juny al Tarròs, poble de municipi de Tornabous, a la comarca d'Urgell.
- 1900-1915** Estudia Dret a la Universitat de Barcelona. Durant la crisi de la Restauració és influït per les idees republicanes, catalanistes i socials, que el marquen des dels primers moments: participació en la creació de la Solidaritat Catalana (1906); detenció pels fets de la Setmana Tràgica (1909); adhesió a la Unió Federal Nacionalista Republicana (1911) i al Bloc Autonomista Català (1912).
- 1917** Funda el Partit Republicà Català, és escollit regidor de l'Ajuntament de Barcelona i forma part de la redacció de "La Lucha", reprenent la seva tasca periodística,
- 1919-1923** Per la defensa dels drets dels obrers pels conflictes de 1919 és detingut al novembre de 1920 i traslladat al castell de la Mola (Maó). L'advocat i diputat per Sabadell, Francesc Layret que l'havia de defensar és assassinat. Companys és elegit per l'escó vacant de Layret el desembre de 1920 i és alliberat; és reelegit el 1923. És fundador de la Unió de Rabassaries i Altres Conreadors del Camp de Catalunya (juny 1922) i des del 15 d'octubre del mateix any dirigeix el setmanari "La Terra. Revista Popular Agrària".
- 1923-1930** Durant la Dictadura de Miguel Primo de Rivera, Companys actua com a advocat defensor de la Unió de Rabassaires i destaca per la seva participació en l'oposició política.
- 1931** Març: En representació del Partit Republicà Català participa en la Conferència d'Esquerres, de la qual surt Esquerra Republicana de Catalunya.
- Abril: A les eleccions del 12 d'abril és elegit regidor de l'ajuntament de Barcelona. El dia 14 pren possessió de l'alcaldia i proclama la República a Catalunya. El dia 16 és nomenat governador civil de Barcelona.
- Juny: És elegit diputat a Corts per la província de Barcelona i nomenat cap de la minoria d'Esquerra. Intervé activament en el projecte de constitució de la República i en la defensa de l'Estatut de Núria. Des del novembre de 1931 al gener de 1934 és el director del diari "La Humanitat", òrgan d'ERC.
- 1932** El 20 de novembre de 1932 és elegit diputat al Parlament de Catalunya per Sabadell i el 19 de desembre de 1932 president del Parlament.
- 1933** El 12 de juny és elegit ministre de Marina, cessant del càrrec de president del Parlament de Catalunya.
- Novembre: A les eleccions legislatives, que guanyen els partits de dreta (la Confederación Española de Derechas Autónomas -CEDA- i Partit Republicà Radical), és elegit diputat per la ciutat de Barcelona.
- Desembre: En morí Francesc Macià, el dia de Nadal de 1933, és nomenat president de la Generalitat de Catalunya. Elegit en el càrrec l'1 de gener de 1934. Des de la presidència va afavorir governs de concentració d'esquerres per donar estabilitat al Consell Executiu.

1934

Abril: Presenta al Parlament la Llei de Contractes de Conreu, que és declarada inconstitucional pel Tribunal de Garanties Constitucionals el 8 de juny, quatre dies després és tornada a votar sense cap esmena al Parlament català.

6 d'octubre: Companys proclama l'Estat Català dins la República Federal Espanyola com a resposta a l'entrada de ministres de la CEDA al govern de Lerroux i per la vaga general que el PSOE amb el suport de la UGT i de la CNT exté per tot l'estat. Essent empresonat i condemnat a 30 anys de reclusió major, sent confinat al penal del Puerto de Santa María (Cadis).

1936

Febrer-març: A les eleccions generals del 16 de febrer del 1936, Companys és elegit diputat. El govern entrant del Front Popular promou un indult polític i l'1 de març retorna a la presidència de la Generalitat.

18-19 de juliol: Treballa activament per fer fracassar el cop d'estat a Barcelona i a Catalunya amb les forces lleials a la república i civils armats.

Juliol-setembre: Desbordat inicialment per les forces anarcosindicalistes, va redreçar la situació, primer amb la creació del Comitè de Milícies Antifeixistes (21 de juliol) i a partir del setembre amb diversos governs de concentració (amb anarquistes) i fins el final de la Guerra Civil amb en Josep Tarradellas com a conseller en cap.

1937

Maig: Els primers dies de maig es trenca l'equilibri polític entre el PSUC i ERC d'una banda i la CNT-FAI i el POUM de l'altra, desembocant en un conflicte armat i que va acabar amb l'autoexclusió dels anarquistes del govern i la desaparició del POUM, deixant un govern de la Generalitat fort i centralitzat en mans d'ERC i el PSUC

Octubre: Davant d'aquesta situació el govern central assumeix competències pròpies de la Generalitat i s'instal·la a Barcelona.

1939

5 de febrer: Amb l'ocupació militar de Catalunya per part de l'exèrcit rebel, Companys inicia el seu curt a exili. Primer s'instal·la a Perpinyà, més tard a París fins l'ocupació dels nazis, i finalment a Le Baule-les-Pins (Loira Atlàntic).

1940

Agost-octubre: El 13 d'agost és detingut per la Gestapo i extradit a l'Espanya franquista el 29. Després de passar per Madrid, el 3 d'octubre arriba a Barcelona per ser jutjat en Consell de Guerra sumaríssim.

Octubre: El dia 14 és jutjat i condemnat a la pena de mort per un delictes d'adhesió a la rebel·lió militar i executat immediatament el dia 15 d'octubre al Castell de Montjuïc.

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Lluís Companys, president de la Generalitat de Catalunya, al Parlament de Catalunya. Barcelona (Barcelonès) 01/12/1936-31/12/1936**

■ Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògraf). **Lluís Companys, president de la Generalitat de Catalunya, [presideix un enterrament] acompanyat de Ventura Gassol, conseller de Cultura, personal sanitari i combatents republicans fent la salutació republicana.** Sense localitzar. 01/09/1936 -30/09/1936

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Lluís Companys Jover. Autor Alfonso. **[Lluís Companys exercint durant un judici].** Madrid

Nota dels comissaris: Judici contra el Govern de la Generalitat pels fets del 6 d'octubre del 1934. Companys fa la seva declaració des del banc dels acusats acompanyat per diversos membres del seu govern com Ventura Gassol, Lluhí i Vallescà i Martí Rauret; Madrid, 1935.

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Lluís Companys Jover. Autor Alfonso. **Lluís Companys** durant una de les seves estades a la presó. Sense localitzar, sense data

■ Institut d'Estudis Ilerdencs. Autor desconegut.
Seguici de l'enterrament de Ricardo Palacín,
(governador de Lleida el 14/04/1931 i diputat
al Parlament de Catalunya per Lleida per
ERC). Lleida (Segrià), sense data

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Lluís Companys Jover. Autor Marco. **Mítting de cloenda de la Setmana de Solidaritat de Catalunya amb Madrid. Plaça de Toros Monumental.** Barcelona (Barcelonès), sense data

■ Institut d'Estudis Baleàrics. Autor Josep Vila Coll.
El Ministre de Marina, Lluís Companys, presidint unes maniobres militars a les Balears, acom-panyat, entre d'altres, del general comandant militar de Catalunya Domingo Batet i del comandant militar de Balears Francisco Franco. Port de Palma de Mallorca. (Mallorca), 06/07/1933

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Visita del President de la Generalitat Lluís Companys al clos de can Nadal acompanyat del conseller de Cultura Ventura Gassol i de l'alcalde republicà Josep Gaspà; homenatjat per la seva victòria en les darreres eleccions municipals.** Parc Nadal, Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 11/02/1934

■ Institut d'Estudis Ilerdencs. Autor Josep Porta Mesalles. **Visita oficial del President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys.** Lleida (Segrià), 1934-1939

■ Institut d'Estudis Ilerdencs. Autor Josep Porta Mesalles. **Lluís Companys, junt amb altres autoritats, en un acte oficial.** Lleida (Segrià), 1934-1939

■ Àmbit de Recerques del Berguedà. Autor desconegut. **Visita de Lluís Companys com a President de la Generalitat de Catalunya.** Berga (Berguedà), 1934

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Visita de Lluís Companys a l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1934

▣ 2. Política

1900-1918

La "Restauració" del 1875 va retornar a Espanya la monarquia borbònica amb Alfons XII. Cánovas del Castillo construeix un sistema polític basat en dos partits majoritaris (el conservador, liderat per ell mateix, i el liberal per Sagasta) que s'alternen al poder. Espanya va tenir un període de relativa tranquil·litat política.

El 1898 la pèrdua de les darreres colònies d'ultramar, després d'una ràpida guerra contra els EUA, marca la necessitat de canvis que reivindiquen els "regeneracionistes", que volen modernitzar Espanya. Uns canvis que no satisfaran la burgesia catalana que el 1885 ja havia presentat al rei el "Memorial de Greuges", una protesta en la que defensaven el proteccionisme econòmic i alguns trets diferencials de Catalunya.

A finals del segle XIX es va configurant a Catalunya un sentiment d'identitat nacional del que resulta la Lliga Regionalista (1901), un partit català i conservador que proposava l'autonomia per a Catalunya i esdevindrà hegemònic fins la Segona República. Alguns dels seus dirigents van ser Enric Prat de la Riba i Francesc Cambó.

A principis del segle XX apareix un partit antagònic a la Lliga, el Partit Republicà Radical d'Alejandro Lerroux, un partit republicà, anticlerical i espanyolista que arrelà ràpid entre la població obrera de Barcelona.

Pel que fa al catalanisme progressista la seva figura més rellevant és Valentí Almirall que va plantejar la idea d'un catalanisme regionalista capaç de dirigir la modernització de Catalunya i Espanya. Aquest moviment va viure dividit fins principis dels anys trenta.

El 1907 es va crear una gran coalició de forces catalanes (sense el Partit Radical), la Solidaritat Catalana, que va guanyar les eleccions provincials i les generals. Prat de la Riba va ser escollit president de la Diputació de Barcelona. La coalició va desaparèixer poc després.

El juliol de 1909 a Barcelona es va viure la Setmana Tràgica, basat en el radicalisme demagògic i l'anticlericalisme. Els sindicats van promoure la vaga general contra l'embarcament de reservistes cap a la guerra del Marroc. El balanç va ser d'un centenar de morts, seixanta esglésies i convents incendiats i saquejats, i una dura repressió dels anarquistes, amb l'exemple del mestre Francesc Ferrer i Guàrdia, acusat falsament de dirigir la revolta i afusellat. Alguns obrers van abandonar el republicanisme lerrouxista afiliant-se a moviments anarquistes, d'altres buscaren partits republicans de referent catalanista.

El 1914 es va crear la Mancomunitat de Catalunya, sota la presidència de Prat de la Riba i controlada per la Lliga. Aquesta va prendre iniciatives importants en agricultura (millora tecnològica i creació de cooperatives); ensenyament i difusió de la cultura catalana (des d'un prisma burgès), i la millora de les carreteres i les comunicacions (telèfon, ràdio).

L'esclat de la Primera Guerra Mundial va generar un gran desenvolupament econòmic i alguns sectors volien modernitzar el vell sistema polític. El govern es va negar i alguns diputats es van reunir a Barcelona el juliol de 1917 exigint la convocatòria de Corts Constituents. L'UGT i la CNT van convocar una vaga general i la por a una revolució va fer que el món polític donés suport a la monarquia i al govern, i el moviment vaguístic va ser durament represaliat.

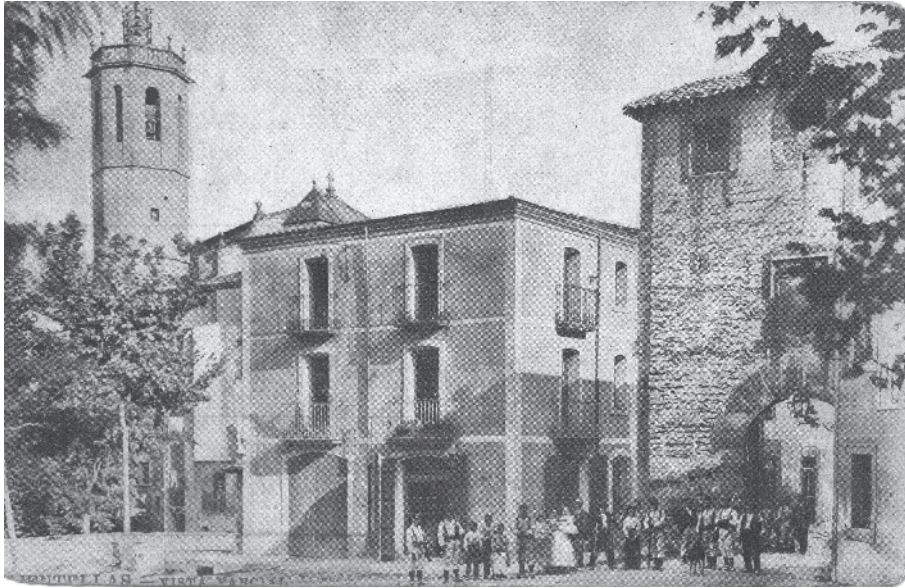

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **El Ministre d'Agricultura, Sr. Villanueva, examina una arada en la seva visita a Vilafranca del Penedès.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1900

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Visita del Rei d'Espanya, Alfons XIII, a Vilafranca del Penedès.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), abril de 1904

Viaje de S. M. el Rey Alfonso XIII a Cataluña
Abril de 1904. VILAFRANCA.

■ Arxiu Municipal de Centelles. Postal Costa. **Grup de soldats i gent del poble posant davant del Portal.** Centelles (Osona), 1909

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Orla dels diputats de Solidaritat Catalana**, 21/04/1907

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Centro Democrático Republicano.** L'Hospitalet de llobregat (Baix Llobregat), principis segle XX

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Setmana Tràgica.** Barcelona (Barcelonès), 1909

■ Arxiu Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Visita de Francesc Cambó a Vilafranca del Penedès.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1910

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor desconegut. **Acte catalanista amb motiu de la inauguració de la placa dedicada a Bac de Roda.** Plana de Vic (Osona), 1913

■ Centre de Documentació. Ecomuseu dels Ports. Autor desconegut. **Celebració de la portada d'aigües a Horta de Sant Joan.** Horta de Sant Joan (Els Ports), 1914

■ Àmbit de Recerques del Berguedà. Autor M. Escobet. **La infanta Isabel junt amb el seu seguici de visita a Puig-Reig, a la colònia de Cal Pons.** Cal Pons, Puig-Reig (Berguedà), 1916

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Grup de parlamentaris, entre ells Alejandro Lerroux, a la porta del Palau del Governador de la Ciutadella de Barcelona on es celebra l'Assemblea de Parlamentaris.** Barcelona (Barcelonès), 19/07/1917

■ Miquel Alsina i Roqueta (Arxiu particular) Moià. Autor desconegut. **Repartiment d'aliments arran del brot de grip del 1918.** Moià (Bages), 1918

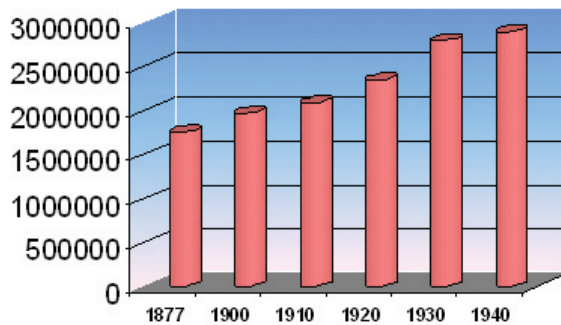
1919-1930

Del 1917 al 1923 va esclatar a Catalunya un violent enfrontament entre burgesia i proletariat, que inicia una espiral de vagues, repressió i pistolerisme. Hi va haver més de 800 atemptats i més de 1000 morts, la majoria obrers. Entre les víctimes hi havia Salvador Seguí, Francesc Layret, o el cardenal Soldevila.

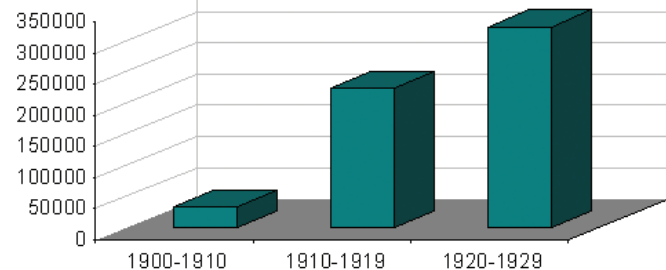
Per posar fi al desordre polític, social i militar el capità general de Catalunya, Miguel Primo de Rivera, el 12 de setembre del 1923 va donar un cop d'Estat, acceptat pel rei i l'exèrcit. Primo de Rivera va represaliar especialment la CNT, restablint l'ordre i va acabar la guerra del Marroc. Però també va tancar les Corts i va restringir les llibertats; va prohibir l'ús del català, de la senyera; va clausurar orfeons i fins i tot el camp del Barça; va dur a terme repressions i depuracions a la universitat i va suprimir la Mancomunitat. La Dictadura va mirar de potenciar el desenvolupament econòmic protegint la formació de grans capitals financers i mitjançant un ampli programa d'obres públiques.

Però el govern autoritari era un sistema sense sortida i el 30 de gener del 1930 va dimitir Primo de Rivera; el rei va encarregar el govern al general Berenguer i després a l'Almirall Aznar amb la intenció de restaurar les llibertats i el sistema parlamentari anterior.

**Evolució de la població Catalana
1877- 1940**

**Saldo Migratori a Catalunya
1900- 1930**

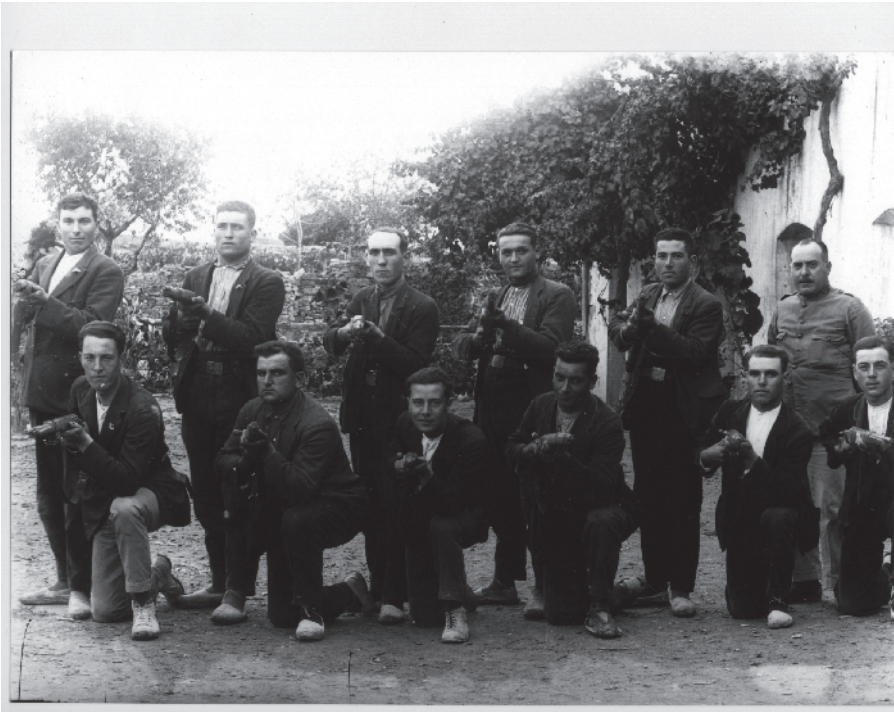

■ Arxiu Municipal de Flix. Autor desconegut. **Vaga a la fàbrica electroquímica.** Flix (Ribera d'Ebre), 1919

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). **Severiano Martínez Anido, Governador Civil de Barcelona.** Barcelona (Barcelonès), 08/11/1920-24/10/1922

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Joves rebent instrucció militar l'any del "desastre d'Annual"**. Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1921

■ Miquel Alsina i Roqueta (Arxiu particular) - Moià. Autor desconegut. **Acte catalanista al carrer de la Cendra, en motiu de la Diada de l'Onze de Setembre**. Moià (Bages), 11/09/1921

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. **Miguel Primo de Rivera i Orbaneja, saludant, a l'entrada de la caserna d'artilleria de Mataró.** Mataró (Maresme), 1929

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Visita d'Alfons XIII a la Sanson.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), maig de 1925.

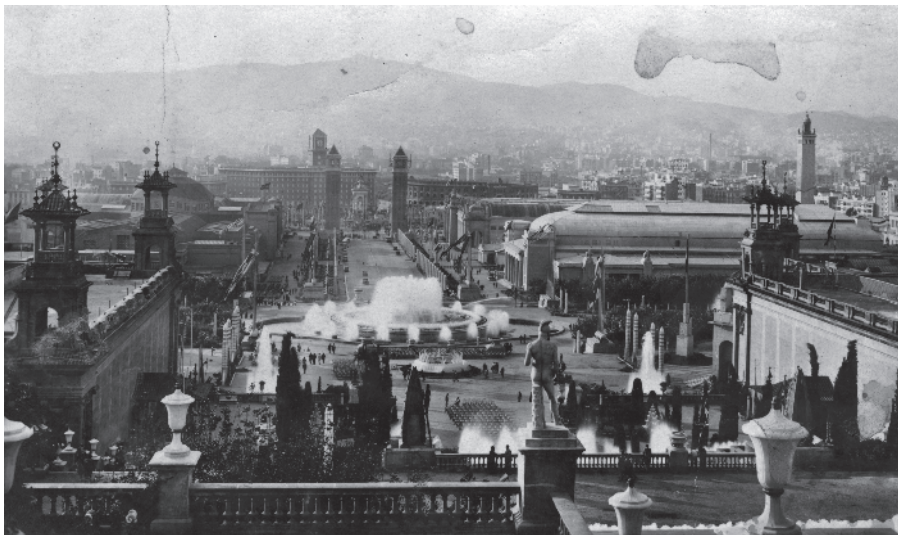
■ *Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor desconegut. **Presidents de les Diputacions Provincials.** Girona (Gironès), 1925?*

■ *Arxiu Municipal de Centelles. Autor desconegut. **Acte de constitució de l'Electra Municipal Centellense, amb la presència del president de l'Electra Popular Centellense, Iscle Grau Varaldés, i del Capità General a Catalunya D. Emilio Barrera i del governador Civil de la província, J. Milans del Bosch.** Centelles (Osona), 28/03/1926*

■ Tribunal Militar Tercero. Autor JCG. **Carnet d'Unión Patriótica de Miguel Martínez de Cantullera.** Barcelona (Barcelonès), 17/07/1929

■ Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor desconegut. **Vista panoràmica de l'Exposició Internacional de Barcelona, presa des del Palau Nacional.** Barcelona (Barcelonès), 1929

■ Arxiu Municipal d'Esplugues del Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Exposició Internacional de Barcelona. Imatge nocturna de l'avinguda Maria Cristina il·luminada amb el Palau Nacional al fons.** Barcelona (Barcelonès), 1929

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Llambordes col·locades a les vies dels tramvies per a interrompre el servei, amb motiu d'una vaga general, al carrer Cortès.** Barcelona (Barcelonès) 17/11/1930

1931-1936

Les eleccions municipals del 12 d'abril del 1931 van donar el triomf a les principals ciutats espanyoles a les forces republicanes i socialistes. El 14 d'abril es va proclamar la Segona República i el rei es va exiliar. A Catalunya va sortir triomfadora una formació apareguda durant el març, que aglutinava la major del republicanisme català: Esquerra Republicana de Catalunya. El seu líder, Francesc Macià, va proclamar la Republicana Catalana dins de la Federació Ibèrica, però pressions estatals la van canviar per la Generalitat de Catalunya.

I mentre a Madrid es redactava la nova Constitució, Catalunya havia elaborat i aprovat en plebiscit un Estatut d'Autonomia, que va ser retallat a les Corts fins la seva aprovació definitiva al setembre del 1932.

El govern i el Parlament catalans van estar en mans d'ERC. El primer president de la Generalitat va ser Francesc Macià, succeint-lo a la seva mort (ocorreguda el Nadal del 1933) Lluís Companys. La Generalitat no va poder fer gaires coses per la manca de finançament, destacar les seves actuacions en educació (creació de la Universitat Autònoma, l'institut-Escola, bilingüisme...) i en la reforma agrària (Llei de Contractes de Conreu).

L'octubre del 1934 una gran coalició de dretes, la CEDA (Confederación Española de Derechas Autónomas), va entrar a formar part del govern espanyol en mans del centre-dreta, esclatant una revolta popular per por a un govern de tendències feixistes. Companys el 6 d'octubre va proclamar l'Estat Català, però el general Batet, capità general de Catalunya, va declarar l'estat de guerra i va empresonar l'executiu català, molts parlamentaris i diverses autoritats municipals. L'Estatut va ser suspès i Companys i el seu govern van ser jutjats i condemnats.

Al febrer del 1936 una coalició d'esquerres va guanyar les eleccions, va decretar amnistia pels condemnats pels fets d'octubre del 1934 i va restablir l'Estatut i la Generalitat. Aquesta victòria va iniciar uns desordres que el govern no va poder aturar.

Mataró 14 Abril 1931

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. **Munió de persones sota el balcó de l'Ajuntament, en el moment de la proclamació de la Segona República.** Mataró (Maresme), 14/04/1931

■ Miquel Alsina i Roqueta (Arxiu particular) - Moià. Autor desconegut. **Proclamació de la Segona República des dels balcons de l'Ajuntament de Moià.** Moià (Bages), 14/04/1931

■ Arxiu Municipal de Valls. Autor Pere Català i Pic. **Defenestració del retrat del rei Alfons XIII que presidia el Saló de Sessions de la Casa de la Vila. Valls (Alt Camp), 14/04/1931**

■ Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Autor desconegut. **Visita del cap de govern de la República Manuel Azaña acompanyat de Josep Tarradellas. A la dreta l'alcalde republicà Amadeu Biosca. Igualada (Anoia), 27/09/1932**

■ Centre d'Estudis Comarcals d'Igualda. Autor Procopi Lluçà. **Visita de Francesc Macià, President de la Generalitat, a la clínica de l'Hospital d'Igualada acompanyat de l'alcalde Amadeu Biosca, Marcel·lí Mussons, el Doctor Solà Suris, el Sr. Bassegoda, i altres autoritats.** Igualada (Anoia), 18/04/1933

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. **Banquet ofert per la Lliga Catalana als seus interventors.** Mataró (Maresme), sense data

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Forces d'ordre públic custodien la seu del "Sindicato de la Indústria del Transporte de Barcelona y su radio" amb motiu d'haver-se declarat en vaga.** Barcelona (Barcelonès), 25/04/1933-26/04/1933

■ CEL'H (Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet). Autor Pérez de Rozas. **Restes de barricades de la sublevació anarquista de desembre de 1933.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 09/12/1933

■ Àmbit de Recerques del Berguedà. Autor desconegut. **Mossèn Mort, fill de l'Ametlla de Merola, fou assassinat el dia 7 d'octubre de 1934 essent rector de Navàs.** Navàs (Berguedà), octubre de 1934

■ Àmbit de Recerques del Berguedà. Autor desconegut. **Regidors republicans de l'Ajuntament de Berga a la presó.** Berga (Berguedà), 11/10/1934

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Grup de presoners al vaixell "Uruguay" a conseqüència dels "Fets d'octubre de 1934", entre els quals diversos hospitalencs inclòs l'alcalde Ramon Frontera.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1934-1935

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Alejandro Lerroux, president del consell de ministres del govern de la República, s'adreça al Palau de la Generalitat amb motiu de les celebració del Dia de Lerroux a Catalunya.** Barcelona (Barcelonès), 08/09/1935

1936-1939

Amb el triomf del Front Popular, les dretes van conspirar contra el govern i un grup de militars encapçalats per Sanjurjo, Mola i Franco van desencadenar un cop d'estat que va fracassar a les principals zones industrials, iniciant la Guerra Civil. Durant els primers mesos les milícies obreres van controlar el carrer i la política, i es va crear el Comitè Central de Milícies Antifeixistes. Molts empresaris i propietaris agrícoles van fugir a la zona "nacional" i escamots armats van incautar fàbriques i terres.

La Generalitat va mirar de restablir l'ordre. El setembre, Companys va dirigir un govern de concentració nacional i d'esquerres (ERC, POUM, Acció Catalana, PSUC -creat a finals de juliol-, Unió de Rabassaires, CNT-FAI...). Però les tensions entre comunistes i anarquistes, van esclatar el maig del 1937 plantejant-se una petita guerra civil que va acabar amb la dissolució del POUM, la pèrdua d'hegemonia de la CNT i el reforçament del PSUC. El govern de la república va aprofitar la situació apropiant-se de competències de la Generalitat, i establint-se a Barcelona.

El 1938 la guerra va arribar a Catalunya. Després d'una forta contraofensiva dels sollevats al front d'Aragó, aquests van arribar a la Mediterrània i van separar Catalunya de la resta de territori republicà. Al juliol del 1938 començava una de les més cruentes batalles de la Guerra Civil: la Batalla de l'Ebre, que va acabar amb el triomf dels rebels i l'ocupació de Catalunya amb l'exili de milers de persones. Així es propiciava el final de la guerra.

■ Arxiu Nacional de Catalunya/Fons Lluís Companys Jover. Autor Josep Mª Sagarra i Plana[...].Sense localitzar, 1936-1939

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor Josep Rovira Ràfols (fotògraf). **Els republicans conversen darrera la barricada que està situada a la rambla de Nostra Senyora de Vilafranca del Penedès.** Vilafranca del Penedès (alt Penedès), 18/07/1936

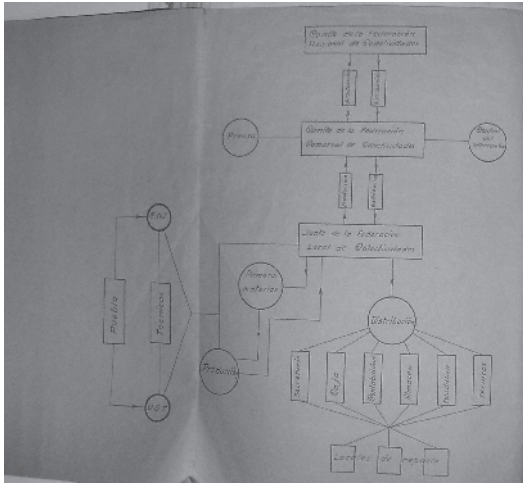
■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. **Incautació i destrucció d'imatges religioses a la plaça Major de Vic. S'observa la imatge de Sant Albert amb casulla.** El Comitè Antifeixista de Vic, ordenà portar a la plaça Major, tots els objectes i llibres religiosos per ser cremats. Vic (Osona), 09/09/1936

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. **Església del Carme incautada com a magatzem pel ram dels paletes de la construcció i manobres, durant la Guerra Civil.** Vic (Osona), 10/02/1937

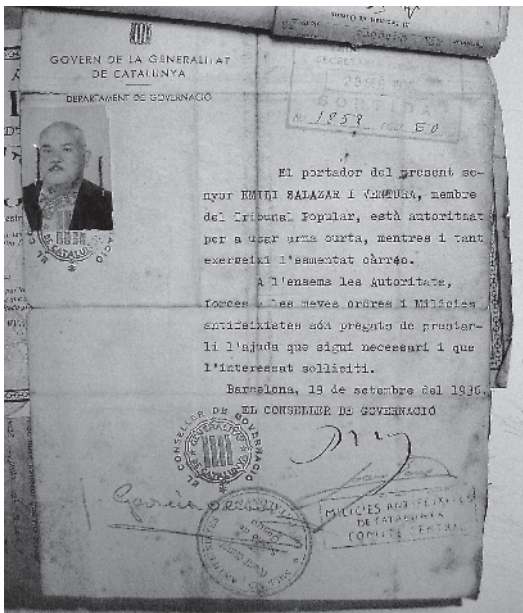
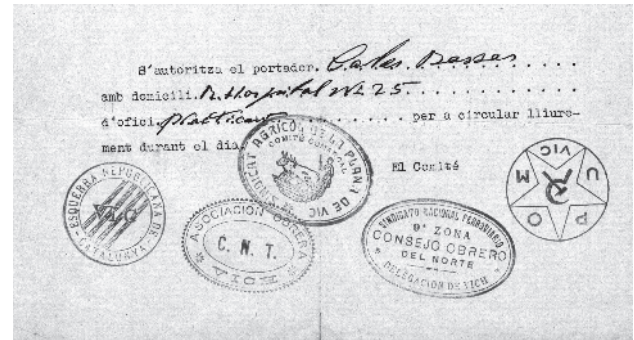

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. **L'alcalde de Vic, Serra Badell, junt amb dues milicianes, pocs mesos després d'iniciar-se la Guerra Civil.** Vic (Osona), 1936

■ Tribunal Militar Tercero. Autor JCG. Estructuració dels diferents comitès i juntes les col·lectivitats efectuades per la CNT i l'UGT. Sense data

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. Autorització de circulació a nom de Carles Bassas durant la Guerra Civil, segellada pels partits i sindicats del Comitè Antifeixista de Vic. Vic (Osona), 1936-1939

■ Tribunal Militar Tercero. Autor JCG. Autorització per a portar armes a Emili Salazar, signada pel Conseller de Governació i el Comitè Central de Milícies Antifeixistes. Barcelona (Barcelonès), 19/09/1936

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor Lluís Tort i Guilera. **Mítin polític en plena Guerra Civil realitzat al Casino Santfeliuenc, seu del Centre Republicà Català Federal, adherit a ERC.** Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 1937

■ Arxiu de Tradicions de l'Alguer. Autor desconegut. **Patrulla de soldats feixistes italians en territori espanyol el dia abans d'anar cap al front de Teruel.** Sense localitzar, 1938

■ Arxiu de Tradicions de l'Alguer. Autor Francini.
Patrulla de l'exèrcit italià jugant amb la neu.
Sense localitzar, 1938?

■ Arxiu particular de Francisco Calafat Camps - La
Sènia. Autor desconegut. **Avions de la Legió**
Cóndor. La Sènia, 1938

■ Arxiu particular de Francisco Calafat Camps - La Sènia. Autor desconegut. **Infermeres voluntàries, majoritàriament noies joves de La Sènia.** La Sènia, 1938

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Grup de santfeliuencs i de santjoanencs de la lleva de 1940 que van ser cridats per fer la instrucció militar durant la Guerra Civil, abans d'incorporar-se al front. La instrucció la feren al camp de futbol del Pineda i foren instruits per un capità basc.** Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 1938

■ Arxiu Nacional de Catalunya/Fons Lluís Companys Jover. Autor Josep Mª Sagarra i Plana. **Miting de cloenda de la Setmana de Solidaritat de Catalunya amb Madrid a la Plaça de Toros Monumental.** Barcelona (Barcelonès), 07/03/1937

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Neus Pérez Susín, la segona dona que fou regidora de l'ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Fou regidora d'Afers Socials a partir de maig de 1938.** Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 1932

▣ 3. Treballs i Recursos

Sector primari

Entre finals del segle XIX i la dècada del 1930 es dona una profunda transformació en el món del treball. Mentre a inicis del segle XX la població activa encara es concentra majoritàriament en el sector primari, el 1930 el sector secundari aplega la meitat de la població activa i el sector terciari s'ha impulsat considerablement, amb el conseqüent decliu del sector primari.

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Mural francès que explica la tècnica d'empelt de la vinya per a lluitar contra la fil·loxera.** Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1892

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Pagesos fent empelts al Centre Víticola del Penedès.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1900

■ Grup d'Investigació i Història de Sant Quirze del Vallès. Autor desconegut. **Veremadors a la vinya d'en Dieguet (situada al lloc on avui s'està construint el Centre d'Assistència)** Sant Quirze del Vallès (Vallès Occidental), inicis anys 30

■ Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Lluçia Roisin. **Retrat de dona de pagès realitzant tasques relacionades amb la vida rural.** Toses (Ripollès), sense data

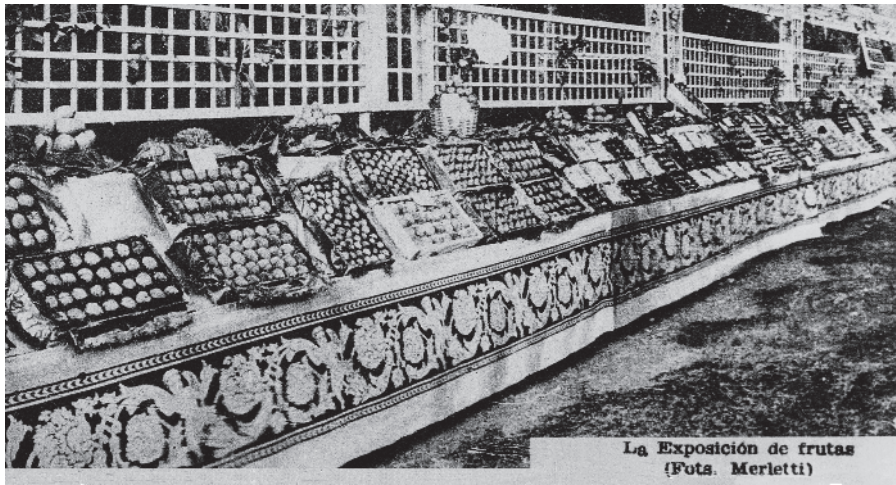
■ Arxiu Municipal de Valls. Autor Pere Català i Pic. *"Camp de Valls". Pagesos veremant a la vinya. El tipus de transport utilitzat era el carro on es carregaven les portadores plenes de raïm. En la indumentària del pagès sobresurt el mocador o barret (per resguardar-se del sol), faixa i espadenyes. Valls (Alt Camp) abans de 1931*

■ Centre d'Estudis Selvatans. Autor Josep Turon Mir. **Batent el blat a l'era nova del Sindicat a Santa Coloma de Farners.** Santa Coloma de Farners (La Selva), 05/07/1934

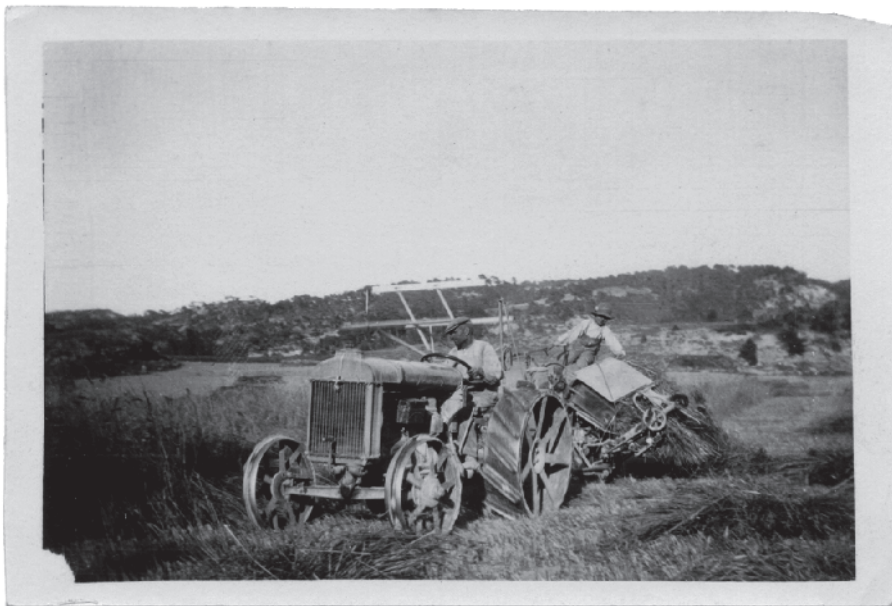

■ Arxius Museu de Vilafranca - Museu del Vi. Autor Josep Mestres Hero. **Públic assistent a les fires en presència del rètol anunciador de l'Exposició Agrícola, a la rambla de Nostra Senyora.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), maig de 1932

La Exposición de frutas
(Foto. Merletti)

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor Merletti. **Exposició de fruits de la comarca del Baix Llobregat organitzada pel Sindicat Agrícola al parc Nadal, Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 30/07/1935**

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **"Lligadora d'en Marsal, que fou la primera a Sta. Coloma de Queralt. La lligadora era l'estri que es feia servir per lligar les garbes i poder-les portar a l'era. Treball agrícola vinculat al procés de collita del blat, també conegut com "les feines de segar i batre". Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1926**

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Màquina de batre de la Societat de Treballadors Agrícoles.** Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1922-1928

■ Arxiu Municipal de Valls. Autor Pere Català i Pic. **Al primer terme s'observa a un pastor amb bous i un gos, al llit del torrent del Catillar. Al fons, difuminat, la muralla del Castell i el campanar de l'església de Sant Francesc.** Valls (Alt Camp), vers 1925

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor Mauri.
Concurs de bestiar que es celebrà els dies 9 i 10 de setembre de 1910. Vic (Osona), 09/09/1910

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor T. Carreras Artau. **Grup de pescadors a l'antiga platja de l'Hospitalet (avui Zona Franca). Estan separant el peix a la xarxa.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), inicis Segle XX

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat.
Autor Salvador Serra Sanllehí. Pescadors
entrant una barca de vela llatina al mar.
Vilanova i la Geltrú (Garraf), sense data

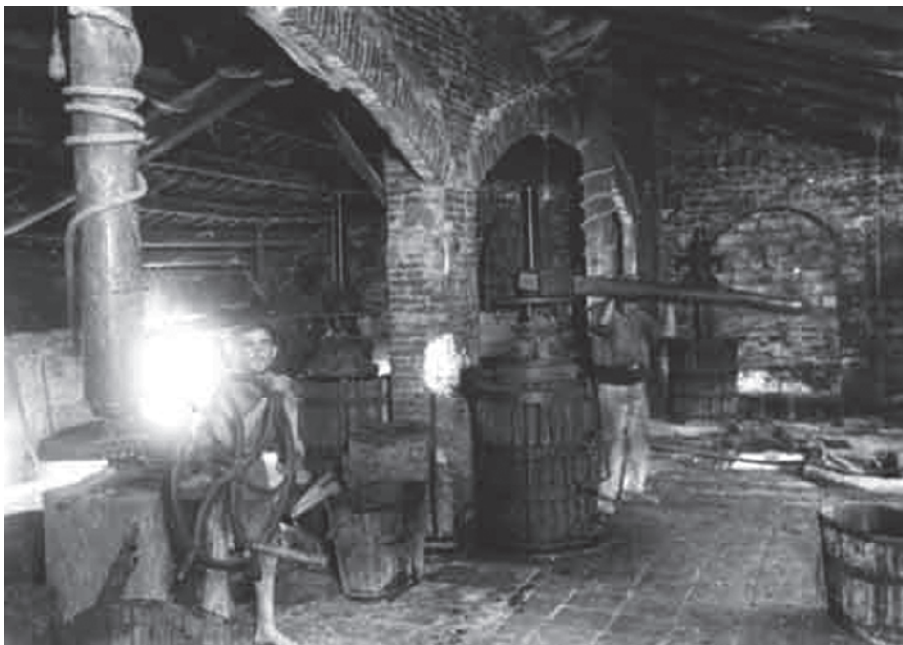
■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor T. Carreras Artau. **Cobert de pescadors a l'antiga platja de l'Hospitalet (avui Zona Franca).** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), inicis segle XX

■ Centre d'Estudis Selvatans. Autor desconegut. **Roders (treballadors del bosc que feien cèrcols de fusta).** Boscos de les Guilleries. (La Selva), 1910-1920

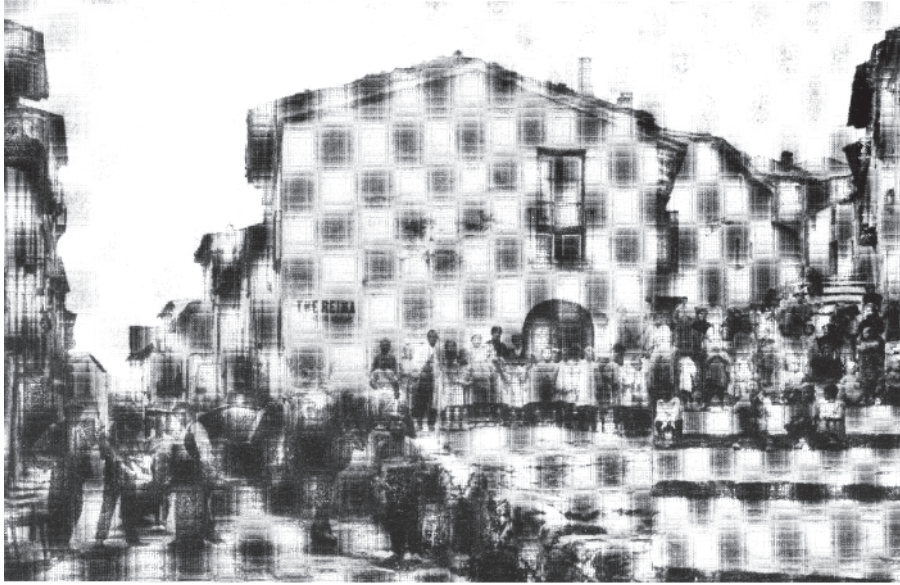
■ Centre d'Estudis Selvatans. Autor Sr. Capdevila. Grup de carboners de la colla d'en Magí Ferrer als boscos de Santa Coloma de Farners, preparant el dinar. Bosc de l'Agustí, Santa Coloma de Farners (La Selva), 1934-1935

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor Gaspar-Sagarra i Torrents. **Pagesos treballant a les premses del vi. Perspectiva dels coves i premses del celler.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), sense data

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Boters del Centre Vitícola del Penedès.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1900

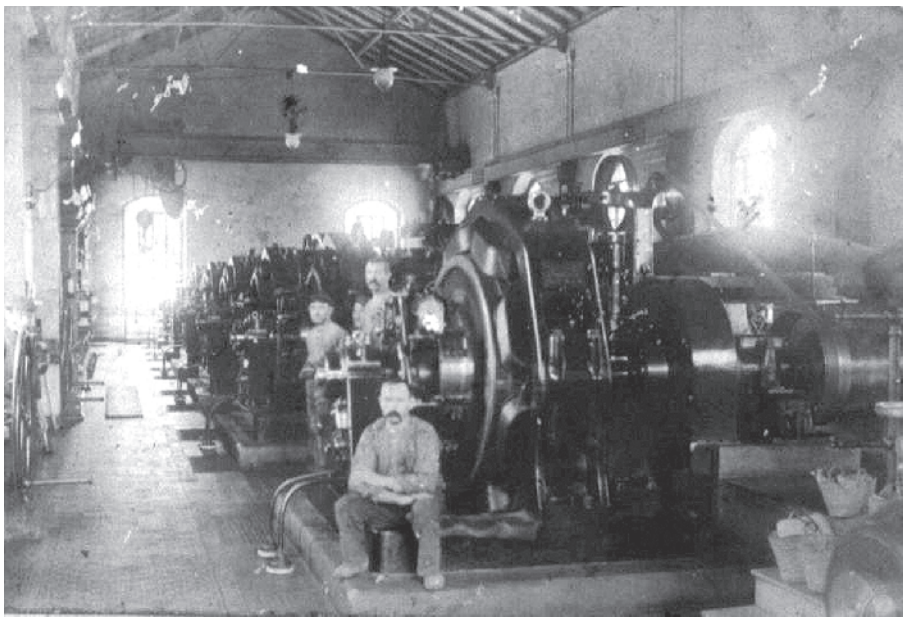
■ Arxiu Municipal de Centelles - Arxiu Particular de Jordi Sarrate. Autor desconegut. (Postal Fototípia Thomas, num 4836). **Un grup de ferradors de cavalls, envoltats de quitxalla i veïns, a la cruïlla entre el carrer St.Joan i les escales del carrer Serrat. Centelles (Osona), sense data**

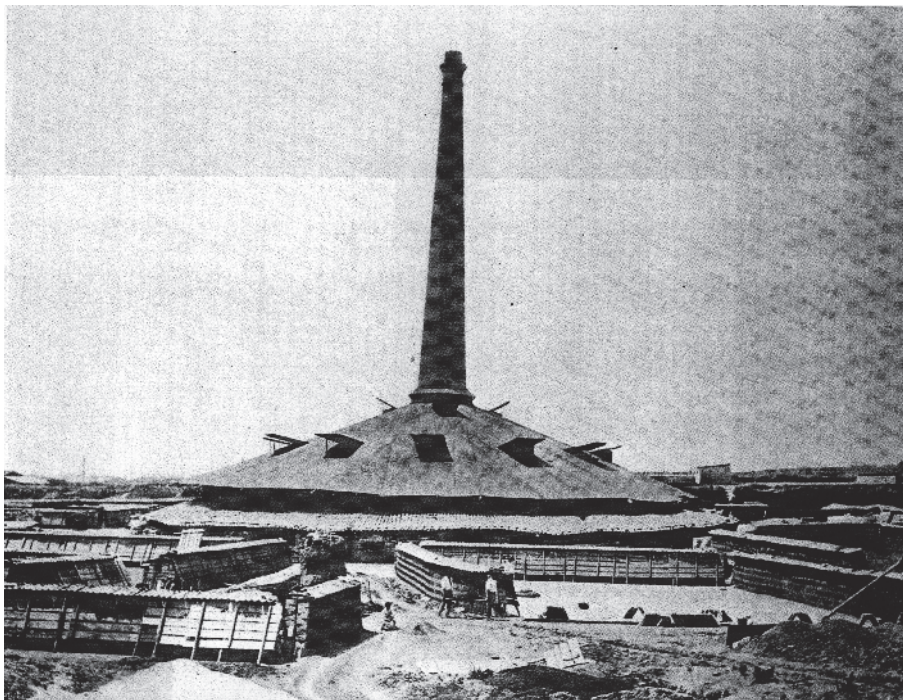
■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Cortàzar?. **"Farinera de la Muralla", fàbrica de farina situada al passeig de la Muralla de Santa Coloma de Queralt". Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1920-1930**

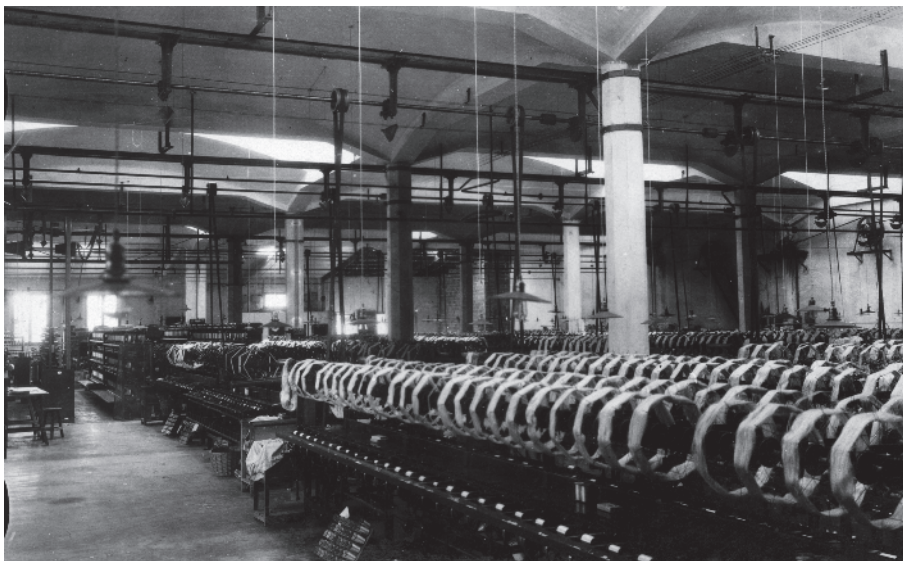
■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet).
Autor desconegut. **L'espardenyer Pere Minoves.**
L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1920-
1930

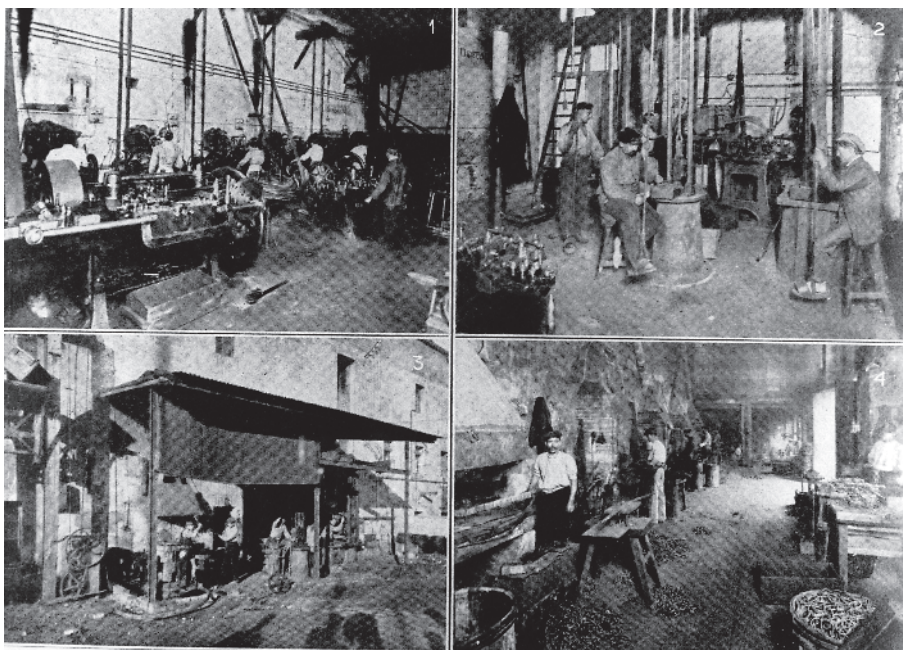
■ Arxiu Municipal de Flix. Autor desconegut. **Interior de la fàbrica electroquímica de Flix, creada el 02/06/ 1897 a la vora del riu Ebre.** Flix (Ribera d'Ebre), sense data

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet). Autor desconegut. **Vista general d'una bòbila de Collblanc.** Les bòbiles foren una de les activitats característiques de l'Hospitalet del primer terç del Segle XX. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1920

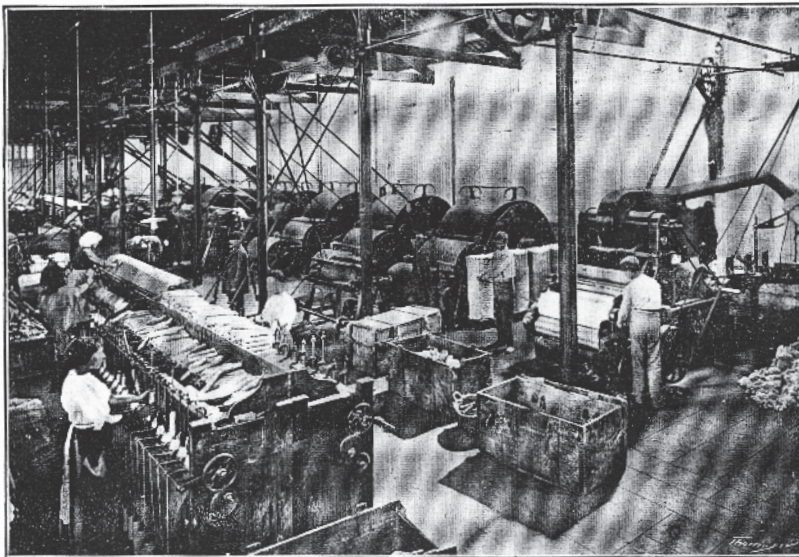
■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor desconegut. **Interior de la nau d'una fàbrica tèxtil on es pot apreciar la maquinària de l'època.** Lloc sense localitzar, sense data

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet). Autor desconegut. **Fàbrica de sivelles i cadenes de Lluís Creus.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1916

Fábrica de Hilados y Tejidos de Algodón **ELISEO ARGENTE**

Santa Eulalia, 6. — Teléfono 6423. — HOSPITALET DEL LLOBREGAT

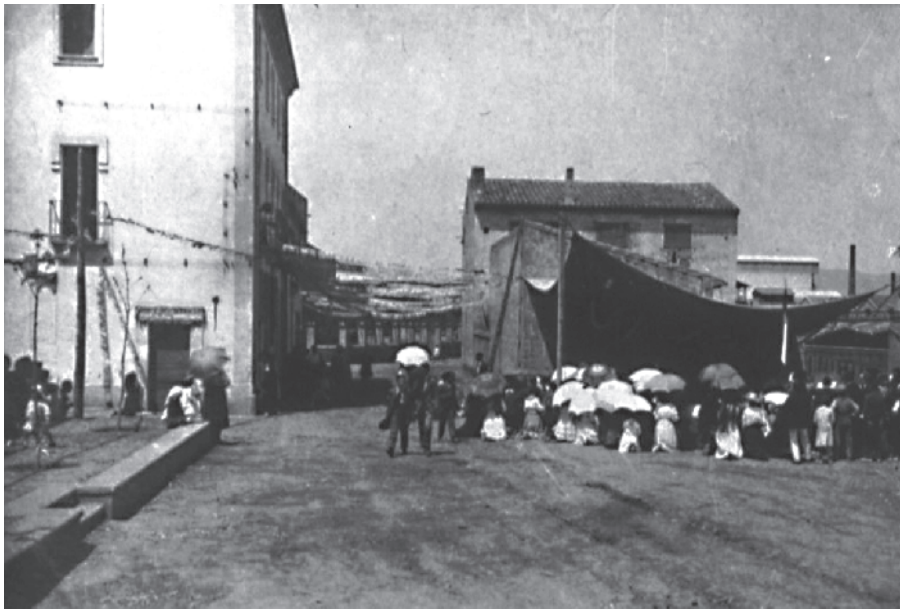

SECCIÓN DE GABAS.

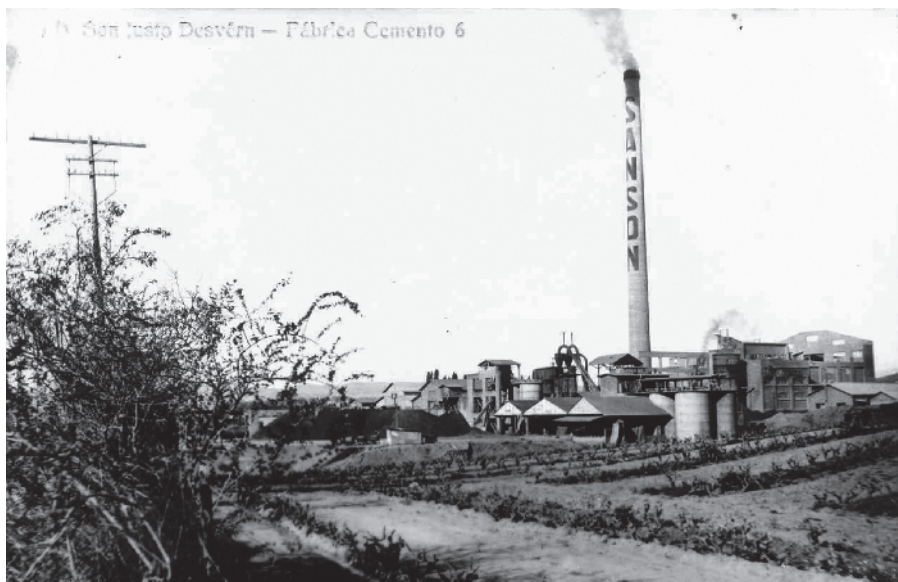
■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet). Autor desconegut. **Vista de la fàbrica d'Eliseu Argenté.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1916

■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor desconegut. **Obres de construcció de la presa i l'edifici central de la Central elèctrica.** Camarasa (la Noguera), 1919-1920

■ Arxiu Municipal de Flix. Autor desconegut. "Missa en honor al patró Sant Jaume, a la que assisteixen els habitants de la colònia fabril o "barri internacional" de la electroquímica". Flix (Ribera d'Ebre), 1917

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Cimentera Sanson.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1928

■ Miquel Alsina i Roqueta (Arxiu particular) - Mojà. Autor desconegut. **"Treballadores i treballadors de la fàbrica Arciset ("fàbrica de les tovalloles"), situada al carrer de la Cendra (actual carrer de Francesc Viñas)".** Mojà (Bages). Sense data

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Grup de treballadores de Can Romagosa, dedicades a l'elaboració de gorres de cop i altres productes relacionats amb el treball de la palla.** Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat) 24/10/193

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Lluís Companys Jover. Autor Marco. **Visita de Lluís Companys a les indústries de guerra.** Barcelona (Barcelonès) 1936-1939

■ Arxiu Municipal de Sant Just. Autor desconegut.
Paletes posant. Sant Just Desvern, novembre
1923

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Grup de la col·lectiva de fusters en el recinte de ca l'Álvarez (riera de la Salut, s/n), durant la Guerra Civil. Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat) 1936-1937**

Sector terciari

En aquest procés destaca la incorporació de la dona al món del treball. Subordinada a l'autoritat del pare o del marit i vinculada tradicionalment a les feines de la llar i al treball domèstic, el seu treball fora de casa és valorat positivament pels empresaris, especialment del sector tèxtil, ja que el seu sou era menor que el dels homes per feines semblants.

Amb aquesta situació, les dones sumen a les seves tasques tradicionals, identificades com a "trabajos propios de su sexo" als padrons de població d'aquests anys, la feina remunerada fora de casa.

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor desconegut. **Imatge quotidiana d'un dia de mercat a la plaça Major.** Vic (Osona), 1910

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Interior d'una barberia.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1926

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Interior d'una tocinera.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1926

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Interior de la botiga d'ultramarins de Just Fosalva.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1926

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Comerç de M. Martí Fabregat emplaçat al carrer Laureà Miró, número 79.** Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **"Aparador de la botiga de J. Grau, amb l'anunci de la pel·lícula "Dirigible".** Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Tren de Sòller al costat d'un mercat ambulat sota els arbres.** Sòller (Mallorca), sense data

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor J. Domingo Riambau. **Darrer cotxe-carruatge, que tirat per tres mules feia el trajecte Santa Coloma de Queralt-Igualada.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1910-1922

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor desconegut. **Imatge d'un carro arrossegat per un ase.** Vic (Osona), vers 1913

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor desconegut. **Vista de l'estació del ferrocarril, s'aprecia l'arribada d'una locomotora de vapor.** Vic (Osona), 1910

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Autobús al Parc de la Ciutadella.** Barcelona (Barcelonès), 1920-1930

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor desconegut. **Panoràmica del Port de Barcelona des de Montjuïc.** Barcelona (Barcelonès), sense data

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor A. Merlett. **Inauguració de l'estació de metro a Santa Eulàlia.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1933

■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor desconegut. **Bombers o brigada municipal al carrer de la Cort reial, davant la llibreria Geli.** Girona (Gironès), 1920

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Pregoner de Santa Coloma de Queralt, popularment conegut amb el sobrenom de "Manxunga"**. Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1933

■ Arxiu Històric Comarcal de Manresa. Autor Gamisans. **Francesc Macià, President de la Generalitat de Catalunya, inaugura l'Assistència Pública. Serveis d'assistència social: menjadors, dormitoris i guarderia. "Els Docks"**, Manresa (Bages), 04/12/1932

■ Arxiu Municipal de Centelles. Autor desconegut.
Grup de dones rentant la roba al safareig del Serrat. Centelles (Osona), 1904

▣ 4. Associacionisme

Cooperativisme i Corals

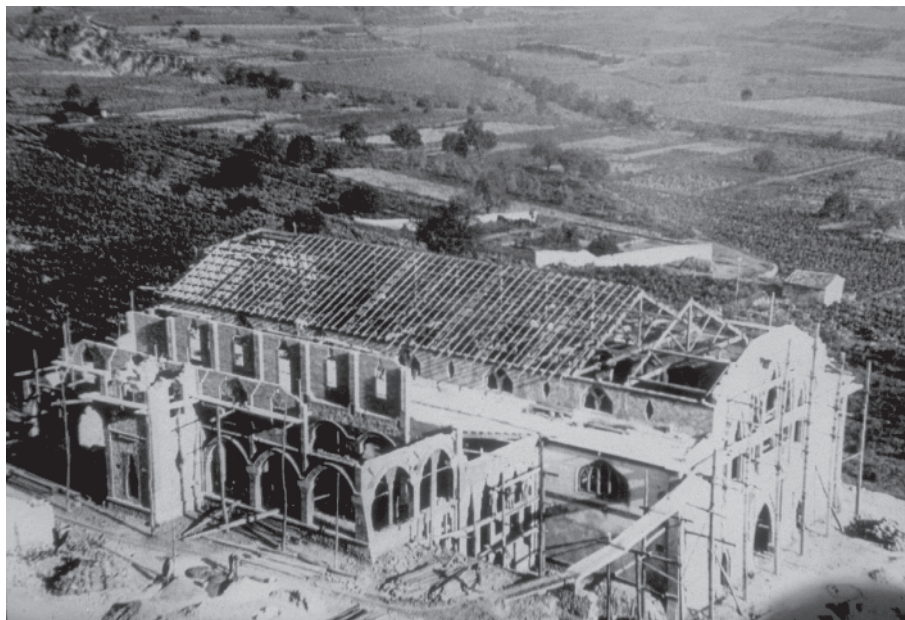
A partir de l'últim terç del segle XIX es teixeix l'entramat associatiu que es desenvoluparà a Catalunya fins a la Guerra Civil, regulat per la Llei d'Associacions de 1887. Els àmbits d'associació són diversos: polític, social, cultural, musical, religiós, excursionista, econòmic, benèfic, d'esbarjo... També són diverses les seves formes resultants: cooperatives, centres, casals, societats, ateneus, societats de socors mutus, casinos, cors, cercles, fonents...

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Grup de socis de la Societat de Treballadors Agrícoles en la inauguració del celler cooperatiu "Celler dels pobres"**. Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1902

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Senyera de l'Orfeó de Santa Coloma de Queralt.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1934

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **El "Celler dels rics" durant les obres de construcció, obra de Cèsar Martinell.** Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1920

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autors Germans Barba Sanabra. **Foto de grup de la "Coral Campestre de Cal Carreter"**. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), principis segle XX

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Manifestació de l'1 de maig davant del local social de la Societat de Treballadors Agrícoles**. Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1930-1940

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Membres de l'Orfeó del Centre Catòlic, que només admetia homes. El seu estandart porta el lema: "Fe, Pàtria i Amor".** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1916

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor J.M. Sagarra (BCN). **Grup de dones participant en una festa mutualista a benefici del "Montepío Mataronense".** Mataró (Maresme), 1920-1930

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. **El President de la Generalitat, Francesc Macià, visita la Cooperativa "El Forn del Vidre", majoritàriament de treballadors anarquistes.** Mataró (Maresme), 1932

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Trobada de corals a la plaça de la Vila, a la cantonada amb l'edifici del Comte de Moi.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1930

■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor desconegut. **Manifestació antifeixista del Sindicat Agrícola Cooperatiu de Cardona.** Barcelona (Barcelonès), 06/10/1934?

■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Unal. **Foto de grup de l'Orfeó Cants de Pàtria.** Girona (Gironès), 1930

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Caramelles cantant sota el balcó de la Rectoria.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1933

■ Arxiu Històric Comarcal de Manresa. Autor Gamisans. **Cantaires de l'Orfeo Català passejant pel passeig Pere II.** Manresa (Bages), 02/07/1933

Sardanisme, Castells i Gegants

L'associacionisme és un moviment molt actiu i diversificat que té per objectius: la instrucció cultural i política, el foment del lleure i la defensa dels drets als que no donava resposta ni l'Estat ni l'Església (educació, cultura, sanitat, etc.), en el nou marc social.

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor desconegut.
Concurs de sardanes a la plaça Major. Vic (Osona),
11/09/1910

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Castellers de Vilafranca del Penedès davant de la Casa de la Vila, construint un tres de set.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), vers 1900

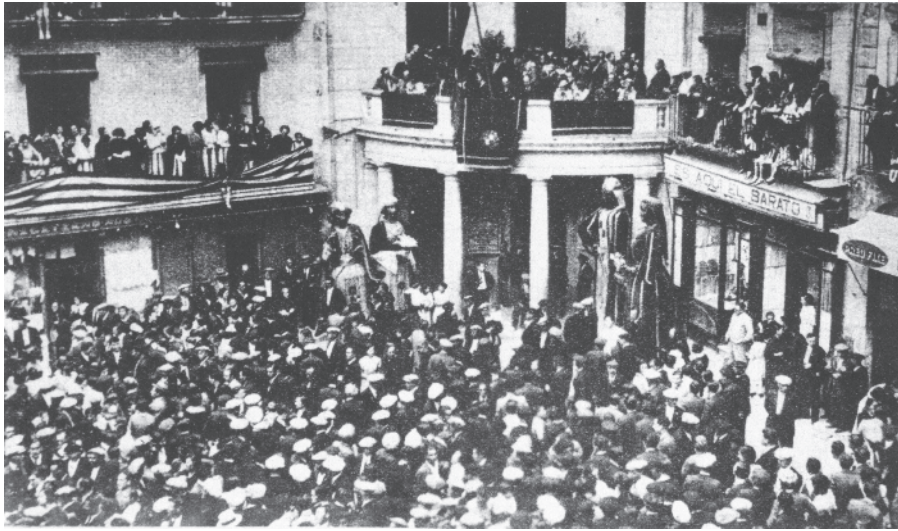
■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Actuació castellera dels Xiquets de Valls a la plaça Major.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1914-1916?

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Aplec de Santa Creu d'Olorda.** Santa Creu d'Olorda (Barcelonès), 08/03/1925

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Aplec folklòric i popular de les comarques tarragonines a Santes Creus.** Santes Creus (Alt Camp), 1930

■ Àmbit de Recerques del Berguedà. Autor desconegut. **Lluís Companys al balcó de l'ajuntament, saludant als berguedans a la plaça de Sant Pere. Els gegants reposen a la botiga de robes de "Cal Barato".** Berga (Berguedà), sense data

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Bateig dels Gegants davant de l'església antiga, durant la Festa Major.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1928

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **Ballada de sardanes.** Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), sense data

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor Badia. **Ballada de sardanes.** Sense localitzar, octubre de 1934

■ Grup d'Investigació i Història de Sant Quirze del Vallès. Autor desconegut. **Tabalers, nans i gegants en la celebració del Corpus Christi, davant l'antic ajuntament (avui Casal d'Avis). Sant Quirze del Vallès (Vallès Occidental), 1916**

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Els Gegants passant per sota de l'arc commemoratiu de la rambla de Nostra Senyora, per la Festa Major. Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1939**

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Ballada de sardanes.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1913-1920

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. **Descobriment de la placa commemorativa que els veïns de l'antic carrer de Cristina van dedicar al sardanista Pep Ventura.** Mataró (Maresme), sense data

■ Arxiu Municipal de Centelles - Arxiu Particular de Jordi Sarrate. Autor Ricard Roca Viñals. **Els gegants de Centelles, en Perot i la Coloma, al carrer Jesús. Centelles (Osona), 1926**

Excursionisme i altres associacions

La proliferació d'associacions es talla amb la Dictadura de Primo de Rivera, però es reprèn amb força durant la Segona República, sobretot les de caràcter popular. Els canvis de l'època determinen les noves formes de dinamització de la societat, de manera que les associacions amb un paper més rellevant són les que vinculen la seva actuació a la de partits polítics. En canvi altres entitats com els Cors de Clavé o l'Orfeó Català veuen disminuir la seva influència per estar considerades entitats elitistes, burgeses, catòliques i conservadores; el mateix que passava amb les associacions religioses.

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Excursionistes asseguts davant la muralla d'Olèrdola.** Olèrdola (Al Penedès), 1920

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Aplec del Centre Excursionista de Vilafranca del Penedès, a Sant Miquel d'Olèrdola amb motiu del III aniversari de l'entitat. Trobada dels excursionistes davant de la muralla d'Olèrdola.** Olèrdola (Alt Penedès), 25/10/1925

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **Excursió a una cova.** Sense localitzar, sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **Membres del Centre Catòlic d'Esplugues de Llobregat davant la portalada romànica del Monestir de Ripoll.** Ripoll (Ripollès), sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **Grup de banyistes posant a la platja.** Sense localitzar, sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **La Teresa Sanromà esquiant.** Sense localitzar, sense data

■ Tribunal Militar Tercero. Autor JCG. **Certificat d'aprenent de maçó de "La Gran Logia de Catalunya" d'Emili Salazar.** Barcelona (Barcelonès), 1937

■ Grup d'Investigació i Història de Sant Quirze del Vallès. Autor desconegut. **Acte del lliurament de la bandera al grup del Sometent.** Sant Quirze del Vallès (Vallès Occidental), 1918

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Agrupació de "Noies de la Societat" amb la bandera de la República; aquesta agrupació es formà com a alternativa a les activitats parroquials.** Barbera de la Conca (Conca de Barberà), 1932

▣ 5. Ensenyament

Ensenyament

Durant el primer terç del segle XX apareix l'Escola Nova, un moviment escolar de "renovació pedagògica" que pretenia formar persones i ciutadans en el sentit més ampli de la paraula (mental, físic i social), deixant de banda l'estructura repetitiva pròpia de l'ensenyament tradicional. Primer van tenir el recolzament de l'Ajuntament de Barcelona i més endavant el de la Mancomunitat de Catalunya amb la creació d'escoles, de biblioteques, d'escoles tècniques i d'oficis...

Després de la Dictadura de Primo de Rivera, amb l'adveniment de la Segona República i l'arribada al poder de les forces d'esquerra, es va reemprendre aquest camí de millorar l'ensenyament mitjançant la creació d'escoles i places de mestres, l'increment del sou dels docents, etc. Tambè es van crear facultats de Pedagogia, es va introduir el laïcisme, la coeducació (amb moltes dificultats), es va incrementar el número d'estudiants d'ensenyament secundari...

La Generalitat de Catalunya, amb el conseller de Cultura Ventura Gassol, va propiciar projectes sobre la regulació de l'ensenyament en català, el Decret sobre el Bilingüisme, la creació d'una Escola Normal (una escola de mestres) catalana...

■ Associació Cultural "BaixaSegarra". Autor desconegut. Acadèmia creada pel prebere Esteve Puig en la qual s'ensenyava música, dibuix... Santa Coloma de Queralt(Conca de Barberà) 1889-1890

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Alumnes de l'escola estatal al pati del Castell (emprat com a escola des de mitjans segle XIX).** Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1920-1930

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor desconegut. **Alumnes de l'escola laica de la Societat de Treballadors Agrícoles.** Barberà de la Conca (Conca de Barberà), vers 1922

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Grup de les alumnes de l'escola de les Germanes Carmelites.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1926

■ Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Valentí Fragnoli. **Col·locació de la primera pedra de les "Escoles Nacionals" amb la presència de les autoritats i curiosos.** Maçanet de la Selva (La Selva), 1922

■ Arxiu Municipal de Valls. Autor Pere Català i Pic. **Inauguració de la Biblioteca Popular de Valls.** La Mancomunitat finança aquesta obra que s'inaugurà amb la presència de les autoritats civils, eclesiàstiques i convilatans. Valls (Alt Camp), 24/06/1918

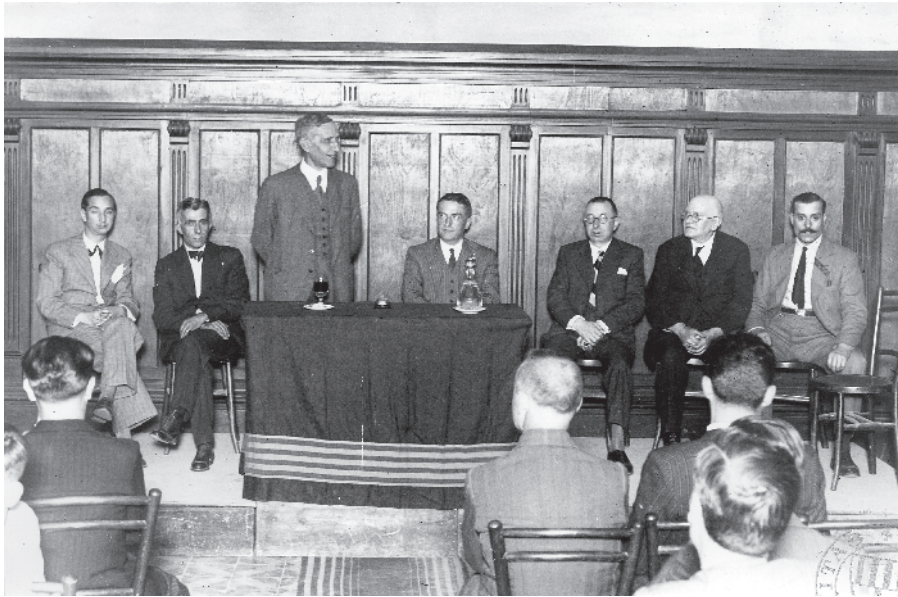
■ Arxiu Nacional de Catalunya/Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Aula Superior d'Agricultura de Barcelona, dependent de la Diputació, carrer Urgell.** Barcelona (Barcelonès), 01/01/1926 - 31/12/1930

■ Arxiu Municipal de Valls. Autor Pere Català i Pic. **Per la Festa Major de Sant Joan, els alumnes de les escoles públiques, acompanyats pels gegants i música, acudien al Teatre Principal, on es feia el lliurement dels diplomes i premis del curs.** Valls (Alt Camp), abans de 1931

■ Centre d'Estudis Selvatans Autor Foto March. **Pompeu Fabra en un curs de Llengua Catalana.** Santa Coloma de Farners (La Selva), agost del 1931

■ Arxiu Històric Comarcal de Manresa. Autor Ausió. **Pompeu Fabra** presideix la clausura d'un curs de gramàtica catalana que organitzà el Centre Excursionista i que tingué lloc al saló d'actes de l'Orfeó-CECB(Centre Excursionista Comarca del Bages). Manresa (Bages), 04/07/1932

■ Arxiu Històric Comarcal de Manresa Gamisans. **Lluís Companys** assisteix com a President de la Generalitat a la inauguració del Grup Escolar Renaixença. Manresa (Bages), 15/09/1934

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor Josep Bonastre. **Diada del llibre, parada de llibres organitzada pel grup cultural "Palestra".** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 23/04/1933

■ Arxiu Nacional de Catalunya/Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Nens de les escoles municipals que participen en unes colònies, organitzades per l'Ajuntament de Barcelona, banyant-se a la platja de la Barceloneta.** Barcelona (Barcelonès), 01/08/1919-25/08/1919

■ Arxiu Nacional de Catalunya/Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Nens participants a les colònies escolars, banys de mar, organitzades per l'Ajuntament de Barcelona. Escola del Mar, platja de la Barceloneta. Barcelona (Barcelonès), 01/07/1922-31/08/1930**

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Exposició dels treballs fets pels alumnes de les Escoles Nacionals. Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1935**

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Hort de l'Escola Nacional.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1935

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Excursió al Tibidabo dels nens de l'Escola Nacional.** Barcelona (Barcelonès), 1935

▣ 6. Cultura i Lleure

Esports, Música i Balls

Les transformacions econòmiques, socials i polítiques d'aquesta època tenen una important repercussió en la vida quotidiana, tant pel que fa la cultura i el lleure com els costums, la forma de vestir...

Activitats com el teatre o la música deixen de ser activitats estrictament relacionades amb les elits socials, obrint les seves portes a nous espectadors, nous gustos i noves formes d'expressió.

També es generalitza la pràctica i el seguiment de l'esport, amb una predilecció especial pel futbol, el ciclisme, la boxa o l'atletisme.

■ Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Valentí Fragnoli. **Foto d'estudi de la cobla-orquestra "La Principal de la Bisbal" de la temporada 1925-1926.** La Bisbal d'Empordà (Baix Empordà), 1925-1926

■ Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Valentí Fragnoli. **Foto de grup amb els integrants de l'orquestrina-jazz band "L'As"**. Anglès (La Selva), 1926-1927

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Rozada. **Integrants de la Banda Municipal de música** . Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1917-1922

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Equip de futbol femení al camp del F.C. Barcelona (L'Escopidora), al carrer Indústria. Barcelona (Barcelonès), 1922**

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Ballada de sardanes a la Festa Major de Collblanc. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1890**

COLLBLANCH EN FIESTA MAYOR AÑO 1890

Carretera COLLBLANCH

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Ball públic al davant de la plaça de l'Església.** Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), sense data

■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Ball de Gitanes a la plaça del Generalísimo (avui plaça de la Vila) per la Festa Major.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 1939

■ Arxiu Nacional de Catalunya. Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Teatre del Liceu.** Barcelona (Barcelonès), sense data

Teatre, Cinema, Radio i Altres

Coexisteix un teatre popular en el qual es representa, majoritàriament en català, vodevil, sarsuela i teatre satíric, i un teatre dirigit a la burgesia en el que es representen obres de nous autors catalans.

Als anys vint, la ràdio i el cine són activitats molt ben acollides per la població, ja sigui en el seu vessant informatiu o imaginatiu. Als anys 30 moltes ciutats tenien emissora de ràdio pròpia i els cinemes superen els teatres en número de locals.

■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Valentí Fragnoli. **Retrat de grup de la secció dramàtica "La Amistad" de Girona, en un vaixell a vela en el moll del port.** Palamós (Baix Empordà), 06/07/1924

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Celebració festiva al Casino del Centre**. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1902

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Rozada. **Components del grup de teatre de l'associació cultural "L'Estrella" de Santa Coloma de Queralt, a la font de les "Cernelles"**. Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1918-1922

■ Arxiu Municipal de Flix. Autor desconegut. **Cursa de braus.** Flix (Ribera d'Ebre), 1920-1930

■ Diputació de Girona - Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Ricard Mur?. **Noies vestides amb trajos regionals amb motiu de la representació de la dansa "Els Pomells de Joventut" de Segarra.** Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà), 1923

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Banyistes fent figures a la platja.** Castelldefels (Baix Llobregat), sense data

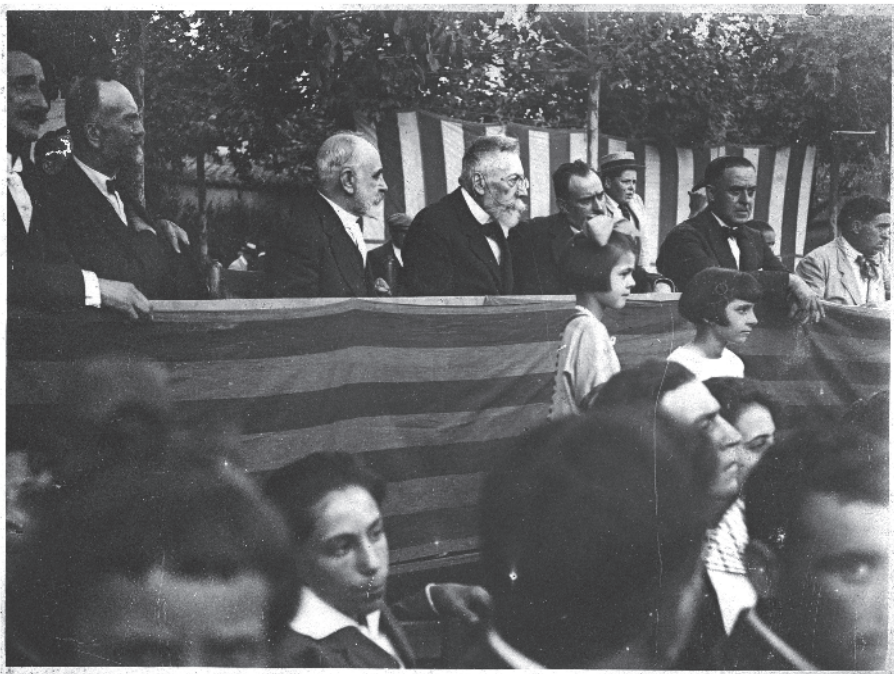
■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor S. Oliveras. **Quadre escènic del Centre Autonomista Republicà.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1932

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. **Grup de dones i quitxalla celebrant una festa al carrer.** Vic (Osona), 05/07/1935

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **El nen Jordi Serra al costat d'un cavall de cartró a la plaça de Santa Magdalena.** Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **Homenatge a Àngel Guimerà**. Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), agost de 1920

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Públic assistent a la projecció de la pel·lícula "Tarzán y su hijo" a la sortida del cinema Capitol**. Barcelona (Barcelonès), 01/04/1939-31/12/1945

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehi. **Nens jugant amb un cotxe de joguina.** Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), sense data

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Lluís Companys Jover. Autor J. Domínguez. **Visita de Lluís Companys al Parc Zoològic.** Barcelona (Barcelonès), 07/04//1936

■ Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògrafs). Autor Brangulí (fotògrafs). **Lluís Companys, president de la Generalitat de Catalunya, en una allocució per Ràdio Barcelona al Palau de la Generalitat.** Barcelona (Barcelonès), 01/12/1936-31/12/1936

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Exposició de quadres i altres manifestacions pictòriques que s'organitzà durant la Festa Major al Casal.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 1933

▣ 7. Festes

Festes familiars

El món rural i la litúrgia cristiana estableixen el calendari de les festes que trenquen amb la rutina del treball diari. Es poden distingir dos àmbits de festes: les familiars i les comunitàries.

Les festes familiars es basen en el cicle de la vida de tradició cristiana. Així, el naixement, el bateig, la primera comunió, el casament i la mort es converteixen en motius per reunir la família. Un dels elements més constants és l'àpat que sol tancar aquestes celebracions. Dins d'aquestes festes també es pot incloure el desplaçament familiar per passar el dia en alguna ciutat, especialment Barcelona.

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Dinar a la sortida de la casa sota un cobert de palla.** Sense localitzar, sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **El nen Jordi Serra a la plaça Catalunya.** Barcelona (Barcelonès) , sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Grup familiar al voltant d'una dona amb nou nat amb roba de cristianar.** Possiblement dia del bateig. Sense localitzar, sense data

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Nen vestit de Primera comunió, davant del Palau de les Missions.** Barcelona (Barcelonès), 1930-1940

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Retrat nena Primera Comunió.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1912

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Festes Primera Comunió.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1925

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Casament.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 19/07/1917

■ Arxiu particular Josep Ventura i Humet. Centre de Recerques i Estudis Mogoda. Autor desconegut. **Casament de Joan Ventura i Àngela Humet.** Santa Perpètua de Mogoda (Vallès Occidental), 1931

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Casament civil de Josep Güell Cañameras amb Hortènsa Olivé, durant la Guerra Civil.** Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat)?, 1937-1938

■ Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat. Autor Salvador Serra Sanllehí. **Nena morta sobre un llit amb baranes.** Sense localitzar, sense data

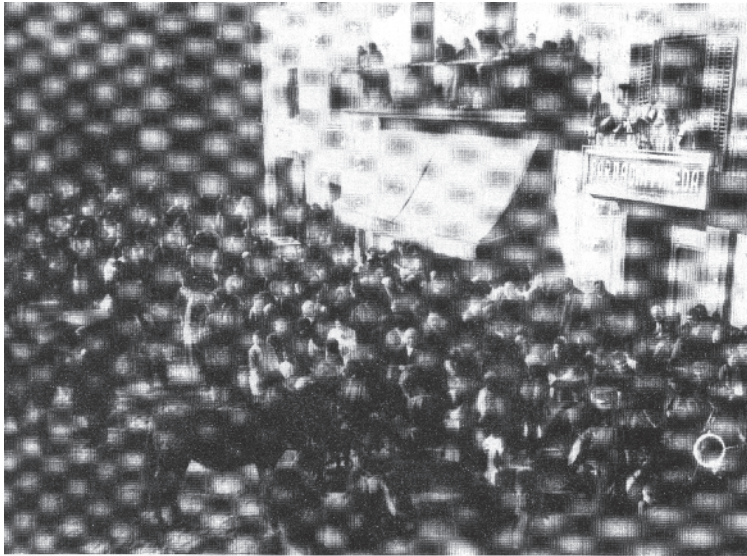
■ Arxius Museu de Vilafranca-Museu del Vi. Autor desconegut. **Vista de la carrossa funerària de Jaume Bertrán i Haro, alcalde de Vilafranca del Penedès, a la plaça de Sant Joan.** Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), maig de 1935

Festes religioses

El component religiós també és present en les festes comunitàries com Sant Antoni, Setmana Santa, Corpus Christi, Tots Sants o Nadal. D'altres com el Carnaval o les festes majors, amb el pas del temps, van perdent el seu esperit religiós originari. També es celebren festes d'arts i oficis, agrícoles i marineres, i sovint aquestes festes són acompanyades per mercats o fires.

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Festa dels Tres Tombs al seu pas pel carrer de Sant Joan cantonada Riera de la Creu.** L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), principis segle XX

■ Arxiu Municipal de Centelles - Arxiu particular de Jordi Sarrate. Autor desconegut. **Benedicció dels animals el dia de Sant Antoni Abat a la Plaça Major. El mossèn fa la benedicció des del balcó de la Farmàcia Pineda, a sota la banda de música amenitza la festa.** Centelles (Osona), 1920-1930

■ Arxiu Municipal de Flix. Autor desconegut. **Grup de vestes de Setmana Santa.** Flix (Ribera d'Ebre), 1920-1930

■ Centre de Documentació. Ecomuseu dels Ports.
Autor desconegut. **Grup de xiquets amb bastons i el sometent al fons, a la plaça de Sant Salvador. Aquests bastons s'utilitzaven el Divendres Sant i contaven que per cada cop que donaven a la porta de l'església, mataven a un jueu.** Horta de Sant Joan (Els Ports), 1920-1930

■ Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic. Autor desconegut. **Processó del Corpus Christi**. Vic (Osona), 22/05/1913

■ Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. **Processó del Corpus al carrer Rosend Arús**. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1920-1930

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Catifa de flors amb motiu de la festivitats del Corpus Christi.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1930-1940

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Processó de Corpus Christi.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1914

■ Grup d'Investigació i Història de Sant Quirze del Vallès. Autor desconegut. **Processó de l'aplec del Roser, al seu pas pel carrer Nou.** Sant Quirze del Vallès (Vallès Occidental), 1923

■ Arxiu personal de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca. Autor J. Tous. **Processor del Roser.** Barberà de la Conca (Conca de Barberà), 1930-1940

■ Diputació de Girona - Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. Autor Josep Manetes. **Rua de Carnaval al seu pas pel passeig del Mar. Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà), 1934?**

■ Centre d'Estudis Selvatans. Autor V. Fargnoli. **Nombrós grup de persones, alguns d'ells nens, disfressats ja que es celebra el Carnestoltes.** Vidreres (La Selva), 1934

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Imatge exterior de l'envelat de la Festa Major.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1914

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Interior de l'envelat de la Festa Major.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1914

■ Arxiu Municipal de Centelles - Arxiu particular de Jordi Sarrate. Autor Josep M. Batista i Roca. **Festa del Pi de Centelles que se celebra en honor a la seva patrona Santa Coloma.** Centelles (Osona), 30/12/1919

▣ 7. Postguerra

Postguerra

El dia 1 d'abril del 1939 es donava el darrer "parte" de guerra anunciant la fi d'aquesta, però també s'oficialitzava una nova Espanya, la que dividia a la població en vencedors i vençuts. Els vencedors van gaudir dels beneficis de la victòria i van iniciar els anys triomfals, de desfilades, de recordar al perdedors que havien guanyat, d'assenyalar amb el dit als vençuts.

Els vençuts van patir la derrota de diverses formes. Molts van viure l'exili i una altra guerra, aquesta mundial. Alguns van morir lluitant contra el feixisme, d'altres van morir en camps de concentració. Uns quants van viure un curt exili i van tornar. Pocs van viure un exili més llarg... i no van tornar!

Però la majoria del poble es va quedar. I el nou règim dictatorial els va catalogar com a "desafectos", i els va identificar amb fitxes policials, els va jutjar, els va empresonar, els va posar en camps de treball com a esclaus o, senzillament, va acabar amb ells. I tot per haver defensat unes idees de llibertat.

Era la fi d'un somni.

■ Associació Cultural "Baixa Segarra". Autor Robert Balcells. **Celebració de la primera missa després de la Guerra Civil, a la plaça Major, amb les tropes i les autoritats franquistes.** Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), gener de 1939

■ Arxiu de Tradicions de l'Alguer. Autor desconegut. **Grup d'infermeres amb un soldat cec a punt de pujar al vaixell-hospital Aquileia que portava els ferits italians cap a Itàlia.** Càdis (Càdis), 26/02/1939

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Missa d'homenatge als morts nacionals durant la Guerra Civil, a la plaça de la Vila, amb l'assistència de les autoritats civils i militars franquistes, la "Banda de Pelayos del Tercio de Orden Público y Policía de Vizcaya y de las "Flechas".** Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 26/02/1939

■ Miquel Alsina i Roqueta (Arxiu particular) -
Moià. Autor desconegut. **Acte d'exaltació al
règim franquista recent instaurat després de la
victòria dels "Nacionals" a Catalunya.** Moià
(Bages), febrer de 1939

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de
Llobregat. Autor Isidre Sicart Noguera.
**Col·locació de la primera pedra de l'església
parroquial, destruïda durant la Guerra Civil.**
Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 1939

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. **Desfilada de les autoritats franquistes després de la victòria de l'exèrcit "Nacional" a la Guerra Civil. Vic (Osona)?, 1939**

■ Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. **Fotograma de la pel·lícula propagandística "Fiesta de las Santas, año de la victoria". Mataró (Maresme), 25-29/07/1939**

■ Arxiu Històric Comarcal de Vic. Autor desconegut. **Quadre d'honor dels excombatents nacionals a la Guerra Civil, de Vic i de la comarca d'Osona.** Vic (Osona), després de 1939

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Desfilada falangista.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), 1940-1941

■ Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Autor desconegut. **Repartiment de roba d'hivern per part de la Secció Femenina.** Sant Just Desvern (Baix Llobregat), gener de 1940

PEREZ AMOROS Joaquín.

(a)

Natural de Candete Prov. Albacete

Fecha de nacimiento _____ de 55 años

Hijo de Joaquín y de Antonia

Estado casado Profesión obrero de Obras Públicas

Domiciliado en Arenys de Mar, Antonio Torrent n° 35.

Señas personales:

Conceptuación policial C.N.T.

Cargos que desempeñó: _____

Referencias: Sumarísimo n° 45-4891.

■ Tribunal Militar Tercero. Autor JCG. **Fitxa policial de Joaquín Pérez Amorós.** Arenys de Mar (Maresme), 1939

■ Arxiu particular Josep Ventura i Humet. Centre de Recerques i Estudis Mogoda. Autor desconegut. **Dinar d'antics presoners d'un camp de concentració francès a "Can Sabau".** Santa Perpètua de Mogoda (Vallès Occidental), 1940

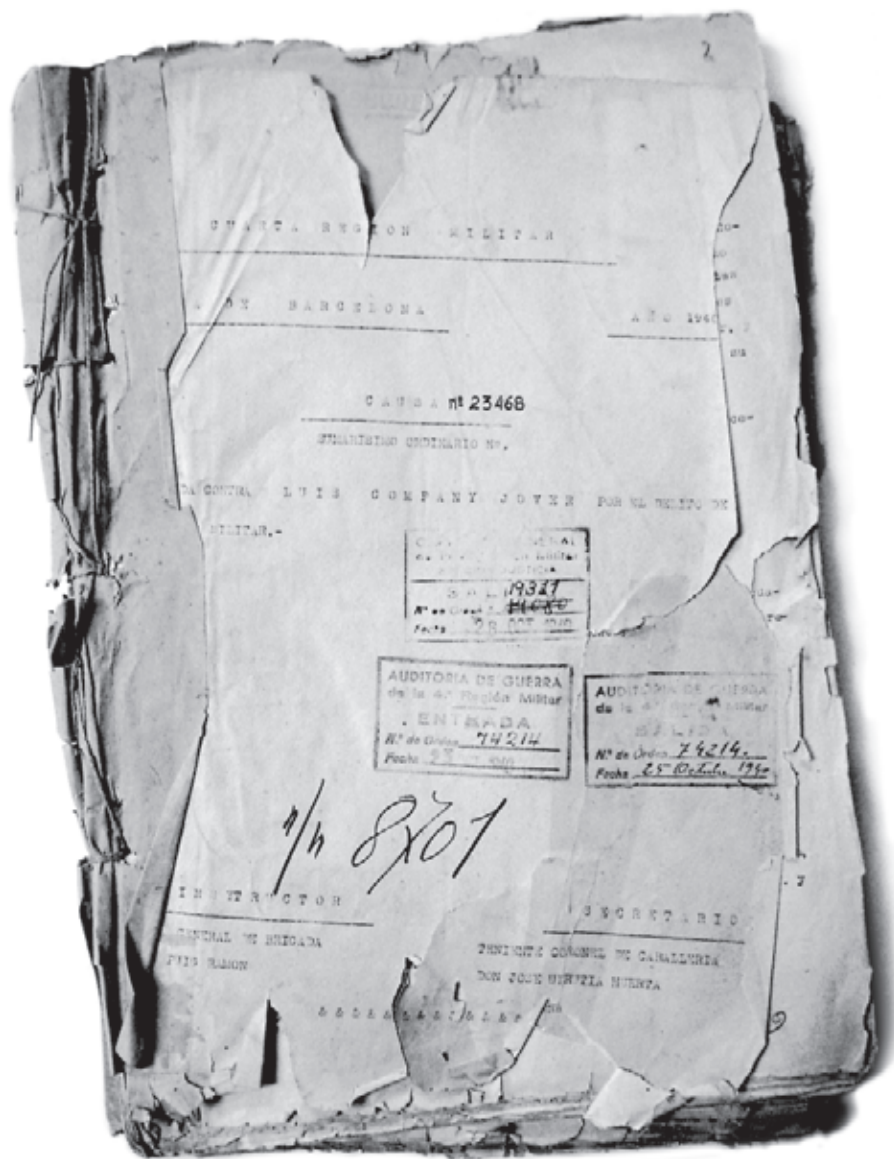
■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Família d'exiliats santfeliuencs a Romans-Sur-Isère (França).** Apareix Francesc Campos Soriguera, militant de la CNT i membre del Tribunal Popular de Roses de Llobregat (Sant Feliu de Llobregat). Romans-sur-Isère (França), 29/10/1948

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Vicenç Pujol Orenga, santfeliuenc mort al camp nazi de Gusen.** Sense localitzar, 1930-1935

■ Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Autor desconegut. **Vicente Rianza Casas, exiliat republicà mort al camp de concentració nazi de Mauthausen.** Sense localitzar, 1930-1933

■ "Causa N° 23468. Sumarísimo ordinario contra Luis Companys Jover"

Organitza:

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
**Centre d'Història Contemporània
de Catalunya**

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana

Patronat format per:

CCEPC

Generalitat
de Catalunya

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Diputació de Girona

**DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA**

Amb la col·laboració de:

*Centres d'Estudis, Arxius
i col·leccions particulars*

DIARI
EL PUNT

Il·luis Companys

I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

Coordinadora
de Centres
d'Estudis de
Parla Catalana

CCEPC